

พระครูพุทธสิริวัฒน์ (หลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ)

เล็กๆ น้อยๆ นานาสาระ

ที่ระลึกจาก...วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา
อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รูปหล่อหลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ ที่หอสวดมนต์ และพระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

พรพิพัฒน์ สวัสดี ขึ้นปีใหม่ ขอชาวไทย ร่วมแผ่นดิน ถิ่นสยาม
เจริญด้วยมงคล ผลดีงาม ทุกโมงยาม รื่นรมย์ สมใจปอง
เจริญทรัพย์ เจริญสุข ปราศทุกข์โศก ประสบโชค ประสบชัย ปราศภัยผอง
ทางชีวิต ความหวัง รุ่งรังรอง ด้วยแสงทอง แสงธรรม นำชีพเทอญ.

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ จำนวน ๑๕,๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๓ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม (แก้ไขเพิ่มเติม)

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
๔๖๙ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๘๐-๓๕๔๒, ๒๘๑-๐๕๔๑, ๒๘๑-๓๑๘๐, ๒๘๒-๒๑๑๔
โทรสาร. ๒๘๑-๓๑๘๑

รายนามผู้ร่วมบริจาคพิมพ์หนังสือ

๑.	พระครูอุดมนวการ (วัดบ้านแดง)	๑,๐๐๐	บาท
๒.	พระอธิการทองหล่อ (วัดโพธิ์)	๑๓,๒๗๐	บาท
๓.	แม่ชีดาวเรือง คงเจริญสุข (วัดใหญ่ชัยมงคล)	๓ ๐๐๐	บาท
๔.	คุณสมนึก คล้ายมุก	๕๐๐	บาท
๕.	คุณเต็ก ลำใยผล	๕๐๐	บาท
๖.	คุณพยูง–คุณเปรมจิตต์ เทพพิพัฒน์	๒๐๐	บาท
๗.	คุณอั๋ง (ศูนย์พระบ้านโพธิ์)	๑๐๐	บาท
๘.	คุณสุรีย์ ยอดเศรณี	๑๐๐	บาท
๙.	นางสาวมุทิตา ยอดเศรณี	๑๐๐	บาท
๑๐.	พ.จ.อ. นิมิตร–คุณพัชราภรณ์ อยู่เจริญ	๑๐๐	บาท
๑๑.	คุณทองคำ ขาวสำลี	๑๐๐	บาท
๑๒.	คุณพวง ผึ่งผาย	๑๐๐	บาท
๑๓.	คุณถวิล วาสนาสมปอง	๑๐๐	บาท
๑๔.	คุณทวี คล้ายทิม	๑๐๐	บาท
๑๕.	คุณทองเปลว พูลทวี	๑๐๐	บาท
๑๖.	คุณมาลัย ศัลญรื่น	๑๐๐	บาท
๑๗.	คุณสมบัติ สุขภาษี	๑๐๐	บาท
๑๘.	คุณละเอียด ไกรสถิตย์	๑๐๐	บาท
๑๙.	คุณสำรวม เที่ยงตรง	๑๐๐	บาท
๒๐.	คุณชอุ่ม ไกรสิงห์	๑๐๐	บาท
๒๑.	คุณประเสริฐ ไกรสิงห์	๑๔๐	บาท

๒๒. คุณสายัณฑ์ ลักษณะโยธิน	๑๐๐	บาท
๒๓. คุณอาภรณ์ ไตรญาณ	๑๐๐	บาท
๒๔. คุณสง่า–คุณละม่อม เกิดโภคทรัพย์	๑๐๐	บาท
๒๕. คุณฮวน–คุณบุญมา ขาวดารา	๑๐๐	บาท
๒๖. คุณสงวน เกิดโภคทรัพย์	๑๐๐	บาท
๒๗. คุณสมร–เด็กชาย สุมิตร สะกุณา	๑๐๐	บาท
๒๘. คุณสำราญ สุขีวรรณ	๑๐๐	บาท
๒๙. คุณเฉลียว พุ่มโพธิ์ทอง	๑๐๐	บาท
๓๐. คุณบังอร ไกรสิงห์	๑๐๐	บาท
๓๑. คุณมิตรชัย–คุณละออ ศรีผ่าน	๑๐๐	บาท
๓๒. คุณสมร คงทรัพย์	๑๐๐	บาท
๓๓. คุณทองเลื่อน ไกรสิงห์	๑๒๐	บาท
๓๕. เงินบูชาพระศรีอารย์	๑๐๐	บาท
๓๕. คุณสมใจ อาวรณ์	๕๐	บาท
๓๖. คุณบุญธรรม พูลทวี	๕๐	บาท
๓๗. คุณนาก ฝากลาภ	๒๐	บาท
๓๘. คุณไสว ศิริบุศวงศ์	๒๐	บาท
๓๙. ผู้ประสงค์ไม่ออกนาม (หลายท่านรวมกัน)	๔๓๐	บาท

เล็กๆ น้อยๆ นานาสาระ

ที่ระลึกจาก...วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา
อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ถ้อยแถลงในการพิมพ์ครั้งที่ ๒

อันเนื่องมาแต่ งานบำเพ็ญกุศลถวาย **พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระครูพุทธสิริวัฒน์** (หลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ) เมื่อ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ที่ผ่านมาหนังสือเล่มเล็กๆ ที่ชื่อว่า **เล็กๆ น้อยๆ นานาสาระ** ที่พิมพ์แจกแก่ผู้มาร่วมงาน (พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม และเพิ่มเติมอีก ๕๐๐ เล่ม) หมดไปพร้อมกับสิ้นเสร็จงาน ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากสาธุชนค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร มีผู้มาสอบถามเพื่อขอหนังสืออยู่ประจำ จึงคิดจัดพิมพ์ใหม่อีกเป็นครั้งที่ ๒ เพื่อสนองความต้องการของสาธุชน

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑ ได้มี**แม่ชีดาวเรือง คงเจริญสุข** วัดใหญ่ชัยมงคล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริจาคช่วยในการจัดพิมพ์เป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท นอกนั้นใช้เงินซึ่งได้จากการจัดงาน ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒ นี้ ตั้งใจว่าจะไม่ใช้เงินของทางวัดโดยจะใช้เงินส่วนตัวที่พอมีอยู่บ้างเล็กน้อยเป็นทุนก่อนและขอรับบริจาคช่วยจากท่านผู้มีจิตศรัทธาตามแต่จะได้มากหรือน้อย (ปรากฏว่ามีผู้ร่วมบริจาคหลายราย) โดยจะให้ทันแจกเป็นของขวัญปีใหม่ ๒๕๔๔ นี้ ในการพิมพ์ครั้งนี้ ได้แก้ไขข้อบกพร่องบางประการและเพิ่มเติมเนื้อหาสาระให้มากขึ้นอีกด้วย

ขอให้บุญกุศลอันเกิดแต่การนี้ จงสำเร็จแก่บิดามารดาพร้อมหมู่ญาติ อีกทั้งพระอุปัชฌาย์ ครูอาจารย์ และท่านผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน ตลอดถึงสรรพสัตว์ผู้เป็นเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ขอจงได้รับประโยชน์และมีความสุขตามฐานะโดยทั่วถึงกันเทอญ

หมายเหตุ จะพิมพ์แจกไปเรื่อยๆ เท่าที่มีปัจจัย ผู้ประสงค์จะร่วมสร้างบุญพิมพ์หนังสือแจกเป็นวิทยาทาน โปรดร่วมบริจาคได้ที่

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทร. (๐๓๕) ๓๐๗๔๙๙

ประวัติวัดโพธิ์โดยสังเขป

วัดโพธิ์ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ บ้านแก หมู่ ๒ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บนฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า (ปัจจุบันเรียกแม่น้ำน้อย) แยกกับเจ้าพระยาสายใหญ่ตรงบ้านกุ่ม เยื้องวัดจุฬามณีมาทางใต้ และไหลผ่านสีกุกไปบรรจบกับเจ้าพระยาสายใหญ่อีกครั้งตรงลานเท มีเนื้อที่วัด ๓๖ ไร่ ยาวรีไปตามลำน้ำ เป็นวัดในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย จากหลักฐานหนังสือรับรองฐานะวัดของกรมการศาสนา ระบุว่าได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๒๖๑ (ก่อนกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ เป็นเวลา ๔๙ ปี) ถาวรวัตถุภายในวัดมี พระเจดีย์โบราณ ๑ องค์ ตั้งอยู่กลางวัด อุโบสถ ๑ หลัง และมีเจดีย์คู่หน้าอุโบสถอีก ๒ องค์ (อุโบสถหลังนี้สร้างภายหลัง เพราะหลังเก่าพังลงน้ำไป) ศาลาการปรียญ ๑ หลัง, หอสวดมนต์ ๑ หลัง, หอไตร ๑ หลัง, กุฏีสงฆ์ ๘ หลัง, ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวชอีก ๑ หลัง ปูชนียวัตถุคือพระประธานในอุโบสถ

จากหลักฐานหนังสือรับรองฐานะวัดอีกเช่นกัน ระบุว่าวัดโพธิ์มีเจ้าอาวาสปกครองสืบต่อกันมาไม่ขาดสาย แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีบันทึกใดๆ ไว้ให้ค้นคว้าได้เลย แต่เท่าที่พอสืบทราบได้ในปัจจุบัน มีดังนี้

๑. **หลวงพ่อแสง** (เป็นสหธรรมิกกับหลวงกลั่นวัดพระญาติฯ)

๒. **พระอาจารย์ทัต**

๓. **พระอาจารย์ขาบ** ทั้งสามองค์นี้ไม่ทราบเป็นเจ้าอาวาส พ.ศ. ใดถึง พ.ศ. ใด

๔. **พระอธิการ หลิ่ม** ถึง พ.ศ. ๒๔๘๗

๕. **พระครูพุทธสิริวัฒน์** (หลวงพ่อเมี้ยน) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๕๔๑

๖. **พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ** องค์ปัจจุบัน ได้รับแต่งตั้งเมื่อ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ปัจจุบันมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ๑๓ รูป

ได้รับคำบอกเล่าจากโยมบิดามารดาของผู้เขียนว่า ในสมัยก่อนนั้น วัดโพธิ์มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นร่มครึ้มทั่วไป โดยเฉพาะทางด้านเหนือและด้านใต้ของวัด มีต้นยางใหญ่ๆ

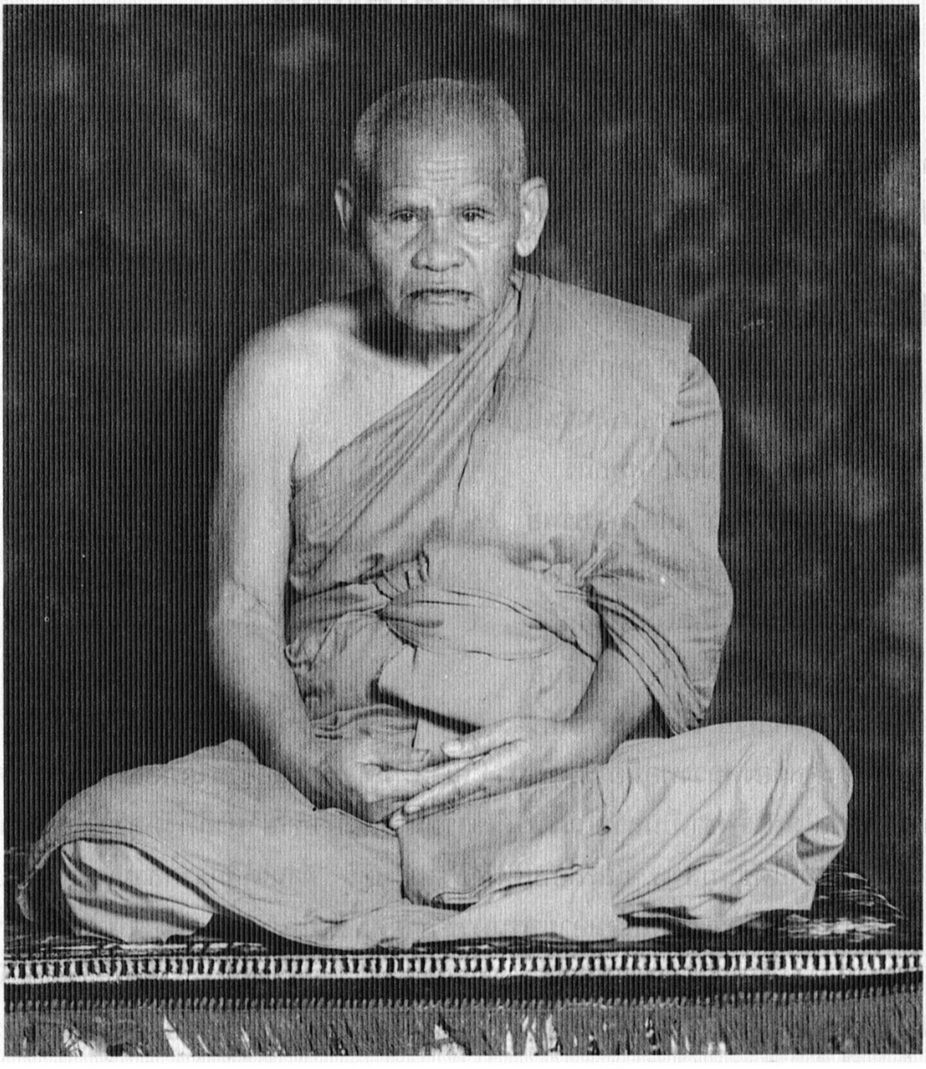
ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้ถูกโค่นลงจนหมด เท่าที่ผู้เขียนพอจำได้ ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ต้นไม้รุ่นเก่าของวัดมี มะขาม ๒ ต้นทางด้านเหนือ, กร่าง ๑ ต้นอยู่ตอนกลาง พิกุล ๑ ต้นอยู่หน้าอุโบสถ, สารภี ๑ ต้นอยู่ข้างอุโบสถ, และมะค่า ๑ ต้นทางด้านใต้, ต้นกร่างถูกพายุพัดโค่นลงราว พ.ศ. ๒๕๓๑ ต้นมะค่ายืนต้นตายและถูกโค่นลง พ.ศ. ๒๕๔๑ คงเหลือแต่มะขาม พิกุล และสารภี นอกนั้นเป็นต้นไม้รุ่นใหม่ มีมะพร้าวประมาณ ๒๐ ต้น มะม่วง ๕ ต้น, มะขามรุ่นๆ ๖ ต้น, อโศก ๔ ต้น, ผู้เขียนได้มาอยู่วัดนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้ชักชวนพระเณรในวัดให้ช่วยกันปลูกต้นไม้ขึ้นมาใหม่ จนปัจจุบัน ต้นไม้เหล่านั้นเติบโตขึ้นจนสามารถให้ความร่มเย็นได้มากพอสมควร จนเกือบเรียกได้ว่าอาราม ซึ่งมีความหมายว่า สถานที่อันร่มรื่นเป็นที่น่ารื่นรมย์ของผู้รักความสงบ

ขอจบประวัติวัดโพธิ์โดยสังเขปเพียงเท่านี้ ผิดพลาดหรือขาดตกบกพร่องด้วยประการใด ขอท่านผู้รู้โปรดอภัยและกรุณาชี้แนะเพื่อการแก้ไขหรือเพิ่มเติมในการพิมพ์ครั้งต่อๆ ไป จะขอบพระคุณอย่างยิ่ง

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

เรียบเรียง

อันวัดวา อาราม งามสง่า
ไม่น้อยหน้า วัดใด ของใครเขา
ถ้าพระไม่ ปฏิบัติ เพื่อขัดเกลา
คงน่าเศร้า มากกว่า น่าภูมิใจ

พระครูพุทธสิริวัฒน์ (หลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ)

ชาตะ วันพฤหัสบดี เดือนยี่ ปีมะเส็ง พ.ศ. ๒๔๖๐

มรณภาพ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๑

อายุ ๘๑ ปี

อัตชีวประวัติโดยย่อ

พระครูพุทธสิริวัฒน์ (หลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ) อดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดวันพฤหัสบดี เดือนยี่ ปีมะเส็ง (พ.ศ. ๒๔๖๐) ที่บ้านหาดทราย หมู่ ๙ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรของ **พ่อแก้ว แม่ทองม้วน เกิดโภคทรัพย์** มีพี่น้องร่วมห้อง ๘ คน คือ

๑. นายแม้น เกิดโภคทรัพย์

๒. นางชะม้อย เกิดโภคทรัพย์

๓. หลวงพ่อเมี้ยน พุทฺธสิริ

๔. นายสมบุญ เกิดโภคทรัพย์

๕. นายสมบัติ เกิดโภคทรัพย์

๖. นายสง่า เกิดโภคทรัพย์

๗. นายเสงี่ยม เกิดโภคทรัพย์

๘. นางฉลวย เกิดโภคทรัพย์

ตระกูลของหลวงพ่อมีอาชีพทำนา ในวัยต้น หลวงพ่อจึงช่วยพ่อแม่ทำนา ต่อมามีโอกาสได้บรรพชาเป็นสามเณร ได้เข้ารับการศึกษาภาษาบาลีที่วัดดาวดึงษาราม ฝั่งธนบุรี สอบได้ชั้นมูล ๒, และสอบได้นักธรรมชั้นตรี ท่านได้สึกจากสามเณรกลับไปช่วยพ่อแม่ทำนาอีกระยะหนึ่งจนอายุครบบวช (พ.ศ. ๒๔๘๑ อายุ ๒๑ ปี) จึงได้ทำการอุปสมบทที่วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมี **พระครูปุ้ย ธมฺมโชติ** วัดธรรมโชติการาม (วัดขวิด) เป็นพระอุปัชฌาย์, **พระอธิการหลิ่ว** วัดพิกุลโสคันธ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์, **พระครูหลิ่ม** วัดโพธิ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์ เมื่ออุปสมบทแล้ว มีนามฉายาว่า **พุทฺธสิริ** (หลวงพ่ออยู่จำพรรษาที่วัดโพธิ์มาจนตลอดชีวิตของท่าน) เมื่อบวชเป็นพระแล้ว หลวงพ่อก็ตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัย และปฏิบัติในทางพระกัมมัฏฐานจนมีจิตใจมั่นคงต่อพระพุทธศาสนา หลวงพ่อได้ใช้วิชาแพทย์แผนโบราณที่ได้รับถ่ายทอดมาจากโยมบิดาช่วยเหลือญาติโยม

ที่เจ็บป่วยอยู่ตลอดมา หลังจากบวชได้ ๗ พรรษา หลวงพ่อก็ได้รับการแต่งตั้งจากคณะสงฆ์ให้เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์แทนเจ้าอาวาสองค์ก่อนที่มรณภาพลง หลวงพ่อได้ปกครองพระเณรและฆราวาสญาติโยมของวัดโพธิ์โดยเมตตาธรรม ได้ส่งเสริมการศึกษาของพระเณร โดยจัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรมขึ้นและเป็นครูสอนจนพระเณรวัดโพธิ์สอบนักธรรมชั้นตรี โท เอก ได้เป็นจำนวนมาก ความจริงหลวงพ่อสอบได้เพียงนักธรรมชั้นตรีเท่านั้น แต่อาศัยที่ท่านใฝ่ใจในการศึกษาหาความรู้ จึงมีความรู้ความสามารถสอนนักธรรมชั้นโท ชั้นเอกได้อย่างดี หลวงพ่อสนใจการศึกษาทุกอย่างตลอดจนเวทมนต์คาถาและวิชาแพทย์แผนโบราณก็ได้ศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ ครูบาอาจารย์ที่หลวงพ่อฝากตัวเป็นศิษย์ก็ล้วนแต่พระเถระที่ทรงเกียรติคุณเป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชน เช่น หลวงพ่อจง วัดหน้าต่างนอก, หลวงพ่อขัน วัดนกกระจาบ, หลวงพ่อเลียบ วัดเลา, หลวงพ่ออิน วัดเกาะหงษ์ เป็นต้น ประกอบกับหลวงพ่อเป็นพระกัมมัฏฐานที่มีพลังจิตสูง จึงทำให้หลวงพ่อเป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังองค์หนึ่งของยุคนี้ ในงานพิธีปลุกเสกครั้งสำคัญๆ หลวงพ่อจะเป็นองค์หนึ่งที่ได้รับอาราธนาให้เข้าร่วมพิธีปลุกเสกเสมอมา ด้านวัตถุมงคล หลวงพ่อก็สร้างไว้หลายรุ่นที่หมดไปแล้วก็มี แต่ก็ยังคงเหลืออยู่ที่วัดอีกหลายรุ่น มากบ้างน้อยบ้าง (ทางวัดยังไม่ได้สร้างใหม่และไม่คิดจะสร้างอีก) ผู้ประสงค์จะบูชายังพอมีให้บูชาเป็นบางรุ่น

ทางด้านการสงเคราะห์ญาติโยมด้วยวิชาแพทย์แผนโบราณ ก็มีญาติโยมที่ป่วยไข้จากทั่วสารทิศเดินทางมารับการสงเคราะห์จากหลวงพ่อ ท่านไม่เคยเบื่อหน่ายในการสงเคราะห์ญาติโยม จะมากันมากมายขนาดไหนท่านทำการสงเคราะห์ให้จนทั่วถึงทุกคน กลางวันยังไม่หมดก็ต่อกลางคืน ดึกดื่นจนตีหนึ่ง ตีสอง หลวงพ่อยังนั่งรักษาคนไข้อยู่ มีให้เห็นเป็นประจำ หลวงพ่อโด่งดังมากเรื่องรักษากระดูก, เส้น, เคล็ดยอก, ปวดเมื่อย, ผีเข้าเจ้าสิง, ถูกคุณไสย์, เรียกว่าน้อยรายเต็มทีที่มาหาหลวงพ่อแล้วจะไม่หาย ส่วนมากหายหมด

ด้านการเผยแผ่ หลวงพ่อเป็นนักเทศน์ที่มีถ้อยคำกินใจลึกซึ้ง มีความรอบรู้สามารถแก้ข้อข้องใจของผู้มีปัญหาทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เคยเห็นมีผู้ปฏิบัติจากบางสำนักที่เกิดวิปลาส มาให้หลวงพ่อช่วยแก้ไขแนะแนวทางให้ และหายจากวิปลาส

ด้านการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม หลวงพ่อก็ได้กระทำมาอย่างต่อเนื่อง ได้สร้างถาวรวัตถุไว้ครบบริบูรณ์ ทั้งกุฏิ หอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญ อุโบสถ ตลอดจนกำแพงและเขื่อนหน้าวัด ที่ปรากฏในปัจจุบัน ล้วนมาจากผลงานที่หลวงพ่อสร้างไว้ทั้งหมด หลวงพ่อได้ก่อตั้งมูลนิธิ ชื่อ **"มูลนิธิพระครูพุทธสิริวัฒน์"** ไว้เพื่อการบูรณะปฏิสังขรณ์วัด และบำรุงพระภิกษุ สามเณรทั้งด้านภัตตาหารและการศึกษาด้วย เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบล้านบาท) ได้สร้างตึกสงฆ์อาพาธไว้ที่โรงพยาบาลบางบาล มูลค่า ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบล้านบาท) พร้อมทุนมูลนิธิสำหรับตึกสงฆ์อาพาธอีก ๑,๐๐๐,๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาท)

ด้านสมณศักดิ์ หลวงพ่อได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์และเจ้าคณะตำบล พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรี พ.ศ. ๒๕๐๙ ชั้นโท พ.ศ. ๒๕๑๘ และชั้นเอก พ.ศ. ๒๕๒๓

หลวงพ่อได้บำเพ็ญกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนมาเป็นเวลายาวนานถึง ๖๐ พรรษา จนถึงวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ หลวงพ่อจึงถึงมรณภาพลงด้วยโรคมะเร็งที่แก้มด้านขวา สิริรวมอายุได้ ๘๐ ปี กับ ๘ เดือน

คณะศิษยานุศิษย์ได้ตั้งศพของหลวงพ่อบำเพ็ญกุศลเป็นเวลา ๑๐๐ วัน จึงนำมาประดิษฐานไว้ที่หอสวดมนต์ อันเป็นที่ที่ท่านจำพรรษามาตลอดชีวิตของท่าน และเปิดโอกาสให้ญาติโยมที่เคารพนับถือได้มากราบไหว้บูชา ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ของทุกๆ ปี จะทำการบำเพ็ญกุศลถวายเป็นประจำ ส่วนการพระราชทานเพลิงศพยังมิได้กำหนด ฉะนั้น ญาติโยมที่มีความประสงค์จะมากราบคารวะศพของหลวงพ่อ ก็ขอเชิญได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น.

ขอจบประวัติของหลวงพ่อโดยย่นย่อเพียงเท่านี้ ขาดตกบกพร่องขอท่านผู้รู้โปรดให้อภัย

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

เรียบเรียง

กราบพระสวดมนต์ก่อนนอน

การกราบพระสวดมนต์ เป็นกิจที่พุทธศาสนิกชน ทั้งเด็กผู้ใหญ่ชายหญิงทั้งปวงควรกระทำอยู่เป็นนิจไม่ควรละเว้นถ้าไม่จำเป็น เพราะมีอานิสงส์ทำให้จิตใจสงบเยือกเย็น ไม่ฟุ้งซ่านรำคาญ มีความเชื่อความเลื่อมใสอย่างมั่นคงในคุณของพระรัตนตรัย อันเป็นเหตุนำให้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ และนำมาซึ่งความสุขความเจริญปราศจากทุกข์และภัยพิบัตินานาประการ, สวดมนต์ได้มากได้นานเท่าไรก็ยิ่งเป็นการดี สำหรับท่านที่สวดมนต์ได้น้อยบท ก็ควรสวดซ้ำให้หลายเที่ยว ส่วนท่านที่สวดมนต์ไม่ได้เลย ก็ควรกราบพระเสียก่อนจึงค่อยนอน ก็ยังนับว่าเป็นการดี

ขอนำวิธีกราบ ๕ ครั้งก่อนนอน มาให้ท่านนำไปปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก่อนอื่นควรแต่งกายให้เรียบร้อย ถ้ามีผ้าขาวม้าหรือสไบห่มเฉียงไหล่ด้วยก็ยิ่งดี แล้วจุดเทียนและธูปบูชาพระรัตนตรัย (ถ้าไม่มีเทียนและธูปก็ไม่ต้อง) แล้วกราบ ๕ ครั้ง ดังนี้

๑. อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ดีตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง ทรงสงสารและสั่งสอนผู้อื่นให้รู้ตามด้วย ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระพุทธเจ้า (กราบ ๑ ครั้ง)

๒. สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ.

พระธรรมคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไว้ มิให้ตกไปในที่ชั่ว, ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระธรรม *(กราบ ๑ ครั้ง)*

๓. สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ.

พระสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดี, ปฏิบัติตรง, ปฏิบัติควร, ปฏิบัติชอบ, เป็นพยานในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าปฏิบัติตามได้จริงและมีผลประเสริฐจริง, ข้าพเจ้าขอนอบน้อมพระสงฆ์ *(กราบ ๑ ครั้ง)*

๔. มาตาปิตุคุณัง อะหัง วันทามิ

ระลึกถึงคุณของมารดาบิดา *(กราบ ๑ ครั้ง)*

๕. คะรุอุปัชฌายาจะริยะคุณัง อะหัง วันทามิ

ระลึกถึงคุณของครูอุปัชฌาย์อาจารย์ *(กราบ ๑ ครั้ง)*

ถ้าสวดมนต์ได้ก็พึงสวดมนต์ต่อไป ถ้าสวดมนต์ไม่ได้ เมื่อกราบ ๕ ครั้งแล้ว พึงแผ่เมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งหลายดังนี้

สัพเพ สัตตา	สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น,
อะเวรา โหนตุ	ขอจงไม่มีเวรกันเถิด,
อัพยาปัชชา โหนตุ	ขอจงไม่เบียดเบียนกันเถิด,
อะนีฆา โหนตุ	ขอจงไม่มีความทุกข์ ความคับแค้นใจเถิด,
สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ	ขอจงบริหารตนให้เป็นสุขๆ เถิด.

เสร็จแล้วกราบอีก ๓ ครั้ง หรือ ๕ ครั้ง จึงเข้านอน

การกราบพระ สวดมนต์ ท่องบ่นร่ำ ย่อมน้อมนำ ใจสงบ พบสุขสันต์
ทุกข์ ภัย โรค โชคร้าย ผอง อาจป้องกัน จงเพียรหมั่น ให้เป็นกิจ เนืองนิจเทอญ.

ด้วยความปรารถนาดี

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

พระคาถาวิเศษ

นะกันตัง อะระหัง กันตัว พระเจ้าทูนหัว คุ้มตัวข้าพเจ้า **พุทโธ** เป็นกำแพงวัง **ธัมมัง** เป็นกำแพงแก้ว **สังฆัง** คลาดแคล้ว **อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.**

ผู้ถ่ายทอดคาถานี้ให้ บอกว่าเป็นคาถาของหลวงพ่อปั้น วัดพิกุลโสคันธ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (เคยได้ยินมาว่าหลวงพ่อปั้นท่านเป็นพระเถระที่ทรงคุณวิเศษยิ่งนัก มีทิพยเนตร ทิพยโสต, มีวาจาสิทธิ์, สามารถย่นระยะทางได้) คาถานี้ใช้ภาวนาป้องกันภัยได้สารพัดอย่าง, อย่าลืมระลึกถึงหลวงพ่อนั้นเสียก่อน จึงนำคาถานี้ไปใช้.

พระพุทธัง รักษา อนัตตา สูญเปล่า **พระธัมมัง** รักษา อนัตตา สูญเปล่า **พระสังฆัง** รักษา อนัตตา สูญเปล่า **พุทธัง** เป็นกำแพงแก้ว **ธัมมัง** เป็นกำแพงทอง **สังฆัง** เป็นกำแพงเพชร ปิดเหนือ ปิดใต้ ปิดซ้าย ปิดขวา ปิดหู ปิดตา ปิดหน้า ปิดหลัง พระอะระหัง นั่งอยู่ในหัวใจ.

ผู้ถ่ายทอดคาถานี้มา คือ **ปู่เมือง สุขีวรรณ** บอกว่าเป็นคาถาของหลวงพ่อขัน วัดนกกระจาบ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ทางคุ้มครองป้องกันได้สารพัดอย่าง พระธุดงค์สายหลวงพ่อขันใช้คาถานี้ทุกองค์

อีกคาถาหนึ่งใช้ทางเมตตา เป็นคาถาของหลวงพ่อขันเช่นเดียวกัน

พุทธัง เมตตาจิต ธัมมัง เมตตาจิต สังฆัง เมตตาจิต จิตต่อจิต สะมิทธิทัง.

ผู้ใดนำคาถาทั้งสองบทนี้ไปใช้ ควรระลึกถึงหลวงพ่อขันก่อนทุกครั้ง จะประสิทธิ์แล.

◆ **อิติปิ โส ภะคะวา ยาตรายามดี พระ ฯลฯ ชัยศรี สวัสดีลาโภ นะโมพุทธายะ.**

ในช่องเปยยาลที่เว้นไว้ ให้เปลี่ยนไปตามวัน เช่น วันอาทิตย์ ให้ว่า พระอาทิตย์ชัยศรี, วันจันทร์ ว่า พระจันทร์ชัยศรี ใช้ภาวนาก่อนเดินทางดีนัก

ในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๒–๒๕๑๓ ผู้เขียนเป็นพลฯ อาสาสมัคร ไปรบในราชการสงครามเวียดนามใต้ ก่อนไปได้เข้ากราบลา **หลวงปู่พระครูฉนอม โสรสฺส** วัดใหม่ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลวงปู่ได้มอบคาถานี้ให้ผู้เขียนไว้ภาวนาป้องกันตัว, มีท่านที่เคยได้รับถ่ายทอดจากผู้เขียนนำไปใช้บอกว่าดีมาก ใช้ประจำไม่เคยขาด, ควรระลึกถึงหลวงปู่ก่อนทุกๆ ครั้งที่ใช้คาถา.

◆ **พระคาถาพันหน้า**

สะหัสสะสีเส ปิเจ โปโสสีเส สีเส สะตัง มุขา มุเข มุเข สะตังชิวหา ชีวะกัปโป มะหิทธิโก นะสักโกติ จะวัณเณตุง นิสเสสัง สัตถุโน คุณันติ.

เป็นคาถามีมาแต่โบราณ ใช้เสกทรายหว่านในกองทัพ ทำให้ข้าศึกเห็นเป็นคนจำนวนมาก ทำให้ครั่นคร้าม ใช้เสกทรายหว่านไว้รอบบ้านป้องกันขโมย และโรคระบาดต่างๆ ตลอดจนภูตผีปีศาจ ไม่มาเบียดเบียนทำให้เดือดร้อนเลย

ท่องจำคาถาให้ขึ้นใจ ระลึกถึงคุณครูอาจารย์เจ้าของคาถา มีความเชื่อมั่นในคาถา ผลสำเร็จย่อมมีแก่ท่านอย่างแน่นอน อย่าลืมตั้ง นะโมฯ ๓ จบ ทุกครั้ง.

ด้วยความปรารถนาดี

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

ผู้เรียบเรียง

กระจกส่องใจ

ในสมัยพุทธกาล มีเรื่องเล่าว่า :- วันหนึ่งพระราหุลนั่งอยู่ที่สวนมะม่วงแห่งหนึ่ง ในกรุงราชคฤห์ พระพุทธองค์เสด็จไป ณ ที่นั้น เมื่อประทับลงบนอาสนะเรียบร้อยแล้ว ได้ตรัสถามพระราหุลว่า "ราหุล กระจกเงามีประโยชน์อย่างไร" พระราหุลทูลตอบว่า "มีประโยชน์สำหรับส่องพระเจ้าข้า" พระพุทธองค์จึงประทานโอวาทแก่พระราหุลว่า "ดูก่อนราหุล นี่แลฉันใด ปัญญาก็มีประโยชน์สำหรับส่องฉันนั้น ก่อนที่เธอจะทำการงานสิ่งใด พึงพิจารณาดูให้ดีก่อน ถ้ารู้ว่าการงานที่จะทำนั้น เป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนเองก็ดี เบียดเบียนผู้อื่นก็ดี หรือเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่นก็ดี การงานเช่นนั้นเธอไม่ควรทำ แม้ในขณะทำอยู่ก็พึงพิจารณาอย่างนั้นอีก ถ้ารู้ว่าเป็นโทษดังกล่าวแล้ว ก็พึงงดเสีย ถ้ารู้ว่าไม่มีโทษเธอพึงหมั่นทำเถิด หรือการงานที่ทำเสร็จไปแล้ว ก็พึงพิจารณาอย่างนั้นอีกเช่นกัน คือถ้ารู้ว่ามีโทษก็พึงสารภาพความผิด แล้วก็สำรวมระวังต่อไป ถ้ารู้ว่าไม่มีโทษ ก็พึงยินดีปราโมทย์กับการงานที่บริสุทธิ์นั้นทุกวันคืนเถิด"

พระพุทธโอวาทที่ตรัสสอนพระราหุลนี้ ถ้าเราทุกคนจะน้อมมาพิจารณาตรวจสอบดูกับการงานของเราซึ่งต้องทำเป็นประจำ ก็จะเป็นเหมือนกระจกเงา สำหรับส่องจิตใจ เพื่อป้องกันมิให้ทำการงานผิดพลาด หรือแม้ผิดไปแล้วก็ยังมีโอกาสกลับตัวได้โดยง่าย เพราะมีสติรู้ตัวอยู่ จึงควรน้อมเอาพระพุทธโอวาทนี้มาสู่ตัวเราเองโดยทั่วกัน

ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ ในหมู่มนุษย์ ผู้ฝึกตนแล้วประเสริฐสุด.

จาก แสงธรรม ๕๐ บท

ของ **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ**

วัดมกุฏกษัตริยาราม

เรือนรั่ว

คำโบราณสอนไว้ถึงลักษณะที่ชั่ว อันจะทำให้เกิดความทุกข์แก่ผู้ประสบ ว่า ๑. มีคู่ร้าย ๒. เรือนหลังคารั่ว ๓. เพื่อนบ้านชั่ว ๔. นายชัง เหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องเดือดร้อน ทำให้ต้องทุกข์ต้องวุ่นวายอย่างแท้จริง

เรื่องเรือนรั่ว หรือหลังคารั่ว ถ้าเป็นฤดูอื่นคงไม่รู้สึกเดือดร้อนนัก ถ้าเป็นฤดูฝน ใครมีบ้านเช่นนั้นย่อมลำบากจนรู้รส เพราะไม่มีความสุขเลย ต้องลำบากเป็นประจำ จนกว่าจะมุงให้หายรั่วนั่นแหละ จึงจะอยู่อย่างผาสุกได้

บ้านเรือนหลังคารั่ว ซึ่งเป็นเรือนชั้นนอก แม้เจ้าของจะต้องเปียกฝน ก็ยังไม่ต้องทุกข์หนักเท่าไร ถึงจะเปียกเสียหายก็เฉพาะของภายนอกเท่านั้น

มีเรือนอีกชนิดหนึ่ง เป็นเรือนใน "คือเรือนใจ" เรือนใจนี้ต้องระวังให้จงหนัก เพราะถ้ารั่วโดยถูกฝนคือกิเลสสาดจนเปียกชุ่ม ย่อมก่อทุกข์เดือดร้อนให้แก่ผู้นั้นอย่างแสนสาหัส เพราะบุคคลผู้ถูกกิเลสรั่วรดใจจนชุ่มฉ่ำ ย่อมไม่ใช่ใจของตนเอง กลายเป็นใจของกิเลสไป ทำให้โลภจัด โกรธกล้า ปัญญาสูญ สามารถทำชั่วได้อย่างง่ายดายทุกอย่าง ความชั่วซึ่งทำแล้วนั้นย่อมสนองผลแก่ผู้ทำอย่างสาสมกับเหตุทุกอย่างทุกประการ จึงต้องทุกข์ต้องเดือดร้อนเป็นประจำไม่สร่างซาเลย

ฤดูฝน ทุกคนต่างเอาใจใส่แต่เรื่องมุงหลังคาเรือนภายนอก อันเป็นเรือนอยู่เรือนนอนเพียงชั่วคราว หากหมั่นอุดเรือนใจอันเป็นเรือนภายในมิให้กิเลสรั่วรดท่วมทับด้วย ก็จะพบกับความสุขสำราญอย่างแท้จริงตลอดไป

วิสุทฺธิ สพฺพ เกฺลเสหิ โหติ ทุกฺเขหิ นิพฺพุติ. ความหมดจดจากกิเลสทั้งปวงเป็นความดับทุกข์ทั้งหลาย.

จาก แสงธรรม ๕๐ บท

ของ **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ**

วัดมกุฏกษัตริยาราม

บทเรียนจากไก่

พอสว่าง แม่ไก่จะลุกขึ้นยืน หลังจากกกลูกเล็กๆ ไว้ใต้ปีกตลอดคืน แล้วชวนลูกๆ ออกหากินโดยคุ้ยเขี่ยอาหารให้ลูก ลูกไก่ตัวน้อยๆ จะคอยวิ่งรับเหยื่อจากแม่จนอิ่มหนำทั่วกันทุกตัวแล้วชักจะเหนื่อย พักกันสักที แม่ไก่ล้มตัวลงนอนให้ลูกๆ มุดเข้าซุกอยู่ใต้ปีก ลูกไก่กำลังซนแทนที่จะพักกลับมีบางตัววิ่งเล่นเตลิดไปจนไกล กาและเหยี่ยวก็บินว่อนอยู่เบื้องบน แม่ไก่แสนจะห่วงใย ต้องเรียกให้ลูกเข้ามาหลบอยู่ใกล้ๆ เพื่อความปลอดภัย เมื่อเห็นว่าไม่มีอันตราย และลูกๆ ชักท้องพร่องอีกแล้ว จึงพาออกหากินต่อไปใหม่ ตั้งแต่เช้าจนเย็นทุกวัน แม่ไก่ต้องเหน็ดเหนื่อยอย่างน่าเห็นใจ พอตกค่ำได้เวลาพักผ่อน ก็เรียกลูกๆ ให้เข้ามาอยู่ใต้ปีก โดยแม่ไก่ได้กกลูกๆ ให้หลับสบายตลอดคืน โอ... ความรักของแม่ อย่าว่าแต่คนเลย แม้แต่ไก่ก็ยอมทนลำบากเพื่อเลี้ยงลูกของมัน จนลูกทั้งหมดเติบใหญ่ปีกกล้าขาแข็งพอที่จะหากินเองได้แล้วนั่นแหละ จึงจะพ้นอกแม่เสียที ลูกไก่ที่โตเป็นไก่ใหญ่แล้ว มีตัวไหนบ้างที่เลี้ยงแม่ไก่ตอบแทนคุณ? ไม่มีเลย เพราะมันเป็นสัตว์จึงไม่รู้คุณของแม่ไก่ที่เลี้ยงมันมา อนิจจา แม่ไก่ที่น่าสงสาร เลี้ยงลูกมา จนลูกๆ รอดและเติบโตตามๆ กัน แต่ไม่ได้พึ่งลูกเลย

พ่อแม่ของเราทุกคนก็เหมือนกับแม่ไก่ ต้องลำบากเพราะเลี้ยงดูบุตรธิดามาแต่ต้นด้วยความรักอย่างแท้จริง จับจิตจับใจ ต้องเหนื่อยกายเหนื่อยใจมามากมายนักหนา แต่ลูกบางคนก็ทำตัวเหมือนลูกไก่ไม่มีผิดเลย จงเอาเยี่ยงแม่ไก่ที่ไม่ยอมทิ้งลูก อย่าเอาอย่างลูกไก่ที่โตแล้วละทิ้งแม่ของตนเลย พ่อแม่ของเรามีเพียง ๒ คนเท่านั้น จะอยู่ด้วยเพื่อให้เราเลี้ยงท่านบ้างไม่นานนักหรอก.

จากแสงธรรม ๕๐ บท

ของ **สมเด็จอริยวงศาคตญาณ**

วัดมกุฏกษัตริยาราม

มรดกจากบรรพชน

มักมีคนพูดในทำนองน้อยใจว่า "ตนเป็นผู้อาภัพ เพราะบรรพบุรุษไม่ได้ให้มรดกไว้เยี่ยงคนอื่นๆ เขา จึงต้องตั้งตัวด้วยลำแข้งของตนเอง"

ความจริง ผู้ที่พูดอย่างนี้ยังเข้าใจผิดอยู่มาก เพราะทุกคนล้วนได้รับมรดกจากบรรพชนของตนๆ เท่าเทียมกัน คือ อวัยวะน้อยใหญ่ ตลอดจนสติปัญญา มาเท่าๆ กัน น้อยรายนักที่เกิดมาพิกลพิการผิดธรรมดา

อันร่างกาย สติปัญญา เท่าที่มีนั้น เป็นสมบัติอันประเสริฐสุด ดีวิเศษยิ่งกว่าทรัพย์สินหรือมรดกอื่นๆ ทั้งสิ้น เพราะทุกคนได้ใช้สมบัติที่ติดมานี้ทำมาหากินเลี้ยงตนเองได้ตลอดไป ทั้งยังเป็นเครื่องสร้างความสุขที่แท้จริงให้ตนเองได้อีกด้วย

เงินทอง ที่ดิน บ้านเรือน เป็นต้น ที่สมมติว่าเป็นสมบัตินั้น ย่อมกลับกลายเป็นวิบัติไปได้ในภายหลัง ทั้งไม่สามารถนำไปซื้อหาให้ได้ความสงบจิตใจเลย ส่วนร่างกาย สติปัญญาอันเป็นสมบัติติดตัวนั้น ย่อมไม่วิบัติจนหมดสิ้นเยี่ยงสมบัติอื่นๆ ผู้มีปัญญานำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ย่อมได้รับความสงบจิตใจในภายหลัง อันจัดว่าเป็นความสุขที่แท้จริงต่อไป

เพราะฉะนั้น จงภูมิใจในสมบัติที่ตนมีอยู่ โดยหมั่นระลึกว่า "ร่างกายอวัยวะ สติปัญญาและชีวิต เหล่านี้ล้วนเป็นมรดกอันบรรพชนได้มอบไว้ให้" แล้วจงใช้ทุกอย่างที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ตนเถิด อย่ามัวนั่งคิด นอนคิด และน้อยใจว่าตนอาภัพให้เสียเวลา โดยปราศจากประโยชน์เลย.

จาก แสงธรรม ๕๐ บท

ของ **สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ**

วัดมกุฏกษัตริยาราม

ยาแผนโบราณ

(รวบรวมและเรียบเรียง โดย **ธานวณฺโณภิกฺขุ**)

หมวดยาแก้ไข้

ยาต้มแก้ไข้เบื้องต้น

เป็นยาครอบไข้ทั้งปวง มีกำเดาเป็นต้น

ท่านให้เอา เถาวัลย์เปรียง, รากชุมเรียงทั้งสอง, รากหญ้าคา, รากหวายขม, รากขี้กาแดง, เบ็ญจโลกวิเชียร, เถามวกทั้งสอง, ขี้เหล็กทั้งห้า, (หนักสิ่งละ ๑ บาท) ลูกกระดอม ๓ ลูก, ลูกสมอทั้งสาม สิ่งละ ๑๐ ลูก, ลูกมะขามป้อม ๑๐ ลูก, ฝักคูน ๓ ฝัก, ก้านสะเดา ๓๓ ก้าน, รวมกันต้มรับประทานเช้า-เย็นก่อนอาหาร ท่านกล่าวว่า แม้คนไข้มีอาการเพ้อคลั่งก็เคยหายมาแล้ว ยาขนานนี้เป็นของท่านเจ้าคุณญาณดิลก

คัดลอกจากตำราพรหมโอสถ

ยาต้มแก้ไข้อาเจียน

ท่านให้เอา รากก้างปลาแดง ๓ ท่อน, ขิงสด ๓ แว่น, หัวหอมโทน ๓ หัว รวมกันต้มกิน

คัดลอกจากตำราพรหมโอสถ

ยาต้มแก้ไข้ทับระดู

ใบมะขาม, ใบส้มป่อย, รากมะตูม สิ่งละ ๑ กำมือ เกลือ ๑ ถ้วยชา, รวมกันต้มกิน

คัดลอกจากตำราพรหมโอสถ

ยาแก้ไขทับระดูอีกขนานหนึ่ง แก้อาการให้ร้อนกลุ้ม เมื่อไข้ทับระดู

ท่านให้เอา ยาข้าวเย็น เหนือ-ใต้, ระงับพิษ, หนาดดำ, สันพร้านางแอ, หนักสิ่งละเท่าๆ กันต้มกิน

จดจากสมุดของหลวงพ่อเมี้ยน

อีกขนานหนึ่ง

ให้เอาต้นลูกใต้ใบ (มีขึ้นอยู่ทั่วไป) ทั้งต้นทั้งราก ๑ กำมือ ล้างน้ำให้สะอาด แล้วใส่ครกโขลกให้ละเอียด แล้วให้เอาเหล้าขาวประมาณครึ่งแก้วใส่รวมลงไปในยาที่โขลก คนให้เข้ากันดีแล้ว เอาผ้าขาวบางกรองเอาแต่น้ำยา เอากากทิ้งไป เอาน้ำยาที่กรองแล้วให้คนเป็นไข้ทับระดูดื่มให้หมด หายทุกราย คนบ้านนอก ชาวไร่ชาวนาเราเคยหายด้วยยานี้มานับไม่ถ้วน.

ถ้ากินเหล้าไม่ได้ จะใช้ต้มก็ได้ โดยมัดต้นลูกใต้ใบด้วยตอกให้เป็น ๓ เปาะ แล้วต้มให้เดือด เวลารินยากิน ให้แก้ดอกออกทีละเปาะ กิน ๓ ถ้วย แก้ ๓ เปาะ หายเหมือนกัน แต่อาจช้ากว่าโขลกผสมเหล้าขาว.

ต้นลูกใต้ใบมีขึ้นอยู่ตามริมทาง ข้างรั้วบ้านทั่วไป ปล่อยให้มันขึ้นของมันอย่างนั้น อย่ามือบอนถอนทิ้งเสียหมด เพราะมันมีคุณมากมาย ถึงจะไม่มีประโยชน์ต่อตัวเรา ก็อาจเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์อื่นๆ ได้.

ฐานวณฺโณ

หมวดยาแก้โรคสตรี

คัดลอกจากตำราพรหมโอสถ

ยาบำรุงโลหิต

มีสตรีหลายคน ผอมอิดโรย หน้าซีด ให้มีอาการเป็นต่างๆ รับประทานยาขนานนี้แล้ว มีผิวพรรณสดใส อ้วนท้วมสมบูรณ์ดี ในตำราอ้างว่า แก้โรคกษัย โรคเหน็บชา โรคเถาดาน โรคบวม มีอาการเป็นต่างๆ ได้ทั้งหญิงทั้งชาย

มีตัวยาดังนี้

แห้วหมู, บอระเพ็ด, ขมิ้นอ้อย, หว้านน้ำ, ข่าตาแดง, ไพล, พริกไทย, ลูกสมอทั้งสาม, แก่นขี้เหล็ก, พระยามูลเหล็ก, แก่นแสมทั้งสอง, เถาวัลย์เปรียง, ใบมะคำไก่, เปลือกไข่ไก่ฟัก, เอาหนักสิ่งละ ๒ บาท ใบมะกาหนัก ๕ บาท, สารส้มหนัก ๓ บาท, ดินประสิวหนัก ๖ สลึง, ฝักคูณ ๗ ฝัก, รวมกันต้มรับประทานเช้า-เย็น ก่อนอาหาร.

ยาต้มแก้ระดูเสีย

โกฐทั้งห้า, เทียนทั้งห้า, ลูกจันท์, ดอกจันท์, กระวาน, กานพลู, เลือดแรด, หนักสิ่งละ ๒ สลึง, ใบส้มป่อย, ใบมะขาม, ใบส้มเสี้ยว, ใบมะกา, ใบมะดำไก่, ฝางเสน, แกแล, คำฝอย, ลูกสมอทั้งสาม, ขมิ้นเครือ, เกลือสินเธาว์, เถาวัลย์เปรียง, เถาคันแดง, แก่นขี้เหล็ก, แก่นขนุน, แก่นลั่นทม, สารส้ม, ดินประสิว, ดีเกลือ, บอระเพ็ด, หัวบุก, หัวกลอย, หัวอุตพิด, หนักสิ่งละ ๑ บาท รวมกันต้มรับประทานเช้า–เย็น แก้เลือดเสีย ระดูเสีย ตำรากล่าวว่า คนไม่มีบุตรกินยานี้ แล้วจะมีบุตรได้.

ทั้งสองขนานคัดมาจากตำราพรหมโอสถ

หมวดยาแก้ลม

คัดมาจากตำราพรหมโอสถ

ยาแก้ลมปัตตะคาต

แก้ลมขึ้นเบื้องสูง ลมจับมือเท้าเย็นเป็นเหน็บ ลมที่ทำให้หนาวให้ร้อน ให้วิงเวียนให้งง ให้ตามืดมัว, ให้หอบให้ไอ ให้เสมหะแห้ง, แก้ลม เดินในเส้น วิปริตขัดข้องไม่สะดวก แก้ลมชัก ลิ้นกระด้าง คางแข็ง หรือแข็งไปทั้งตัว ขับลมในลำไส้ แก้ไอเป็นเลือด อาเจียนเป็นเลือด. ตัวยามีดังนี้ คือ

แก่นขี้เหล็ก, เถารางแดง, ข่าสด, ใบเสนียด, ผักเสี้ยนผี, หนักสิ่งละ ๑๐ บาท พระยามูลเหล็ก, กำแพงเจ็ดชั้น, เถาวัลย์เปรียง, ข่าต้น, ดีปลี หนักสิ่งละ ๕ บาท สมุลแว้ง, สุรามฤต, ลูกกระวาน, ลูกสมอทั้งสาม, หนักสิ่งละ ๔ บาท รวมกันต้ม ถ้าทำพิษให้ร้อนให้แสบด้วย ให้เอาขอบชะนาง, แก่นจันทน์ทั้งสอง, เหมือดคน, ใบแมงลัก, พอควร แทรกลงไปด้วย ถ้าจะให้ระบาย ให้เติมใบมะกา, โกฐน้ำเต้า, สิ่งละ ๓ บาท, ลูกกระดอม, บอระเพ็ด สิ่งละ ๑ บาท ถ้ามีอาการมึนชามาก ให้เติมอบเชยเทศด้วย.

(ยาขนานนี้ ตำราของหมอจิ๋ว เคยรักษาหายมามากแล้ว)

แก้ลมมีตะคริวเข้าท้อง

เอามันเทศสดๆ โขลกให้ละเอียด เอาน้ำส้มสายชูใส่ลงไปคั้นเอาน้ำ กินด้วยทาด้วย เคยแก้หายเป็นปลิดทิ้งมาแล้ว คนที่เคยเห็นเหตุการณ์มาเล่าให้ฟัง จึงบันทึกไว้.

หมายเหตุ : *คนเป็นลมมีตะคริวเข้าท้อง*

ยาแก้ลมชัก

เอามะตูมแก่ ๑ ลูก คว้านเนื้อในออกไว้, เอาเปลือกมะตูมต่างทะนาน ตวงพริกไทยล่อน, ลูกยอโขลกแล้ว, แห้วหมู, อย่างละ ๑ ทะนาน, เอาตัวยาที่ตวงพร้อมเนื้อและเปลือกมะตูมตากแดดให้แห้ง ป่นเป็นผง ละลายน้ำผึ้งรับประทาน. รักษาคนหายมาแล้ว.

แก้ลมวิงเวียนหน้ามืด

น้ำตาลทราย ๑ ช้อน มะกรูดครึ่งซีก บีบใส่น้ำตาลทราย รับประทานตอนก่อนนอนและตื่นนอน ประมาณ ๑๕ วันหาย.

ยาแก้ลมอีกขนานหนึ่ง มหาหิงค์, ยาดำ หนักสิ่งละ ๔ บาท การะบูน, ลูกจันทน์, หนักสิ่งละ ๘ บาท, พริกไทยร่อนหนัก ๒๔ บาท บดเป็นผง เอาน้ำมะกรูดเป็นกระสายบดปั้นเป็นเม็ดไว้ รับประทานแก้ลมกษัย ลมทำให้จุกแดก แน่น เสียดท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ปวดท้อง หน้ามืด ตาลาย ตามัว เมื่อยขบ เป็นยาระบายไม่ต้องกระสายอื่นอีก มีประโยชน์คล้ายยาธรณีสัณฑคาต ยาขนานนี้ชาวชนบทนิยมกันมาก.

จากตำราพรหมโอสถทั้ง ๕ ขนาน

หมวดแก้ผอมแห้ง ไอ

คัดจากตำราพรหมโอสถ

หญิงคนหนึ่ง อายุประมาณ ๕๐ ปี มีอาการผอมแห้ง ผิวคล้ำ หน้าซีด ไอมากตึงและหนักในอก อ่อนเพลีย วิงเวียน อาหารถอย หลับยาก นานเข้ามีอาการคล้ายไข้

ท้องตึง เป็นดานในท้อง ถ้าอยู่ในที่อากาศโปร่งจะไม่อึดอัด รับประทานยาขนานนี้หายเป็นปกติ ตัวยามีดังนี้ คือ ข่าตาแดง, ไพล, เถาคัน, เถาลำแพน, หนักสิ่งละ ๕ ตำลึง ใส่เกลือให้เค็มมากทีเดียว รวมกันใส่ภาชนะเติมน้ำท่า สุมด้วยไฟแกลบคืนหนึ่ง จึงเอาน้ำยามารับประทาน ปรากฏว่า พอยาหมดก็หายเป็นปกติแข็งแรงดี.

อีกขนานหนึ่ง แก้ผอมแห้ง ไอ ตำราหมอดอมชาวรามัญ รักษาหายมามาก มีตัวยา ดังนี้ ยาข้าวเย็นทั้งสอง, เถาคันแดง, เถาวัลย์เปรียง, ฝาง, แก่นซาก, แก่นแสมทั้งสอง, ต้นชุมเห็ดเทศ, ข้าวเหนียวทั้งเปลือก, เกลือ, สิ่งละ ๑ ทะนาน รวมกันต้มรับประทาน.

ทั้งสองขนาน จากตำราพรหมโอสถ

หมวดแก้โรคในคอ

คัดจากตำราพรหมโอสถ

ขนานที่ ๑ แก้ฝีมะคำร้อย ฝีลูกหนู ฝีเส้นเอ็นที่ขึ้นตามลำคอ สำหรับฝีเส้นฝีเอ็น ฝีลูกหนู เคยใช้ได้ผลศักดิ์สิทธิ์มาแล้ว ชายคนหนึ่งเป็นโรคนี้อาการมาก ทานข้าว ทานน้ำไม่ได้ คอบวม เอาสำลีชุบยาให้อม ให้น้ำยาค่อยไหลลงคอก็ทุเลา จนกินยาได้สะดวกและหายในเร็ววัน

ตัวยามีดังนี้ ยาข้าวเย็นทั้งสอง, ขันทองพยาบาท, ส้มกุ้งทั้งสอง, หนักสิ่งละ ๑๐ บาท รวมกันต้ม เวลารับประทานให้แทรกเกลือด้วย.

ขนานที่ ๒ แก้เป็นเม็ดเป็นแผลในลำคอให้เจ็บปวด ให้เอาใบหว้าแก่ๆ สุมให้เป็นถ่าน, น้ำประสานทองสะตุ, กำมะถันแดง, เอาสิ่งละเท่าละเท่าๆ กัน รวมบดเป็นผง แทรกพิมเสนพอสมควร ใช้เป่าคอ.

ขนานที่ ๓ แก้ฝีกาฬขึ้นที่คอ ให้เจ็บปวดบวม กินข้าวกินน้ำไม่ได้ ให้เอาหัวแร้ง, หัวกา, หวายตะค้า, รากลำโพง, ฝนกับสุราทาคอข้างนอก, หรือจะละลายกับยามหานิลทาก็ได้.

หมวดแก้อัมพาต

คัดจากตำราพรหมโอสถ

ขนานที่ ๑ แก้ลมอัมพาต มือตายเท้าตาย และแก้ลมบาทจิต จิตไม่ดี ให้เอาเถาคันแดง, เถาวัลย์เปรียง, เถาลำแพน, แก่นประดู่สด, ข่า, ทิ้งถ่อน, แกแล, ฝาง, แก่นแสมทั้งสอง, แก่นสน, ใบมะกาสด, หนักสิ่งละ ๒๐ บาท, ยาดำหนัก ๔ บาท, ฝักคูน ๓ ฝัก, เปลือกกะท้อน ๓ เปลือก, ตาไม้ไผ่ ๓ ตา, รวมกันต้ม เวลากินยาแทรกดีเกลือฝรั่งตามธาตุหนักหรือเบา ถ้าระบายแล้วไม่แทรกดีเกลือก็ได้.

ขนานนี้แก้ผอมแห้ง เกิดจากอยู่ไฟไม่ได้ ก็ได้ผลดีอีกด้วย

ขนานที่ ๒ แก้ลมอัมพาต ทำให้ปากเบี้ยวตาแหก หรือตายไปซีกหนึ่ง.

ขิง, ดีปลี, ผักแพวแดง, โกฐสอ, เทียนเยาวพานี, หว้านน้ำ, ลูกชาพลู, หนักสิ่งละ ๒ บาท. มหาหิงค์, เทียนดำ, อำพันหางหมู, ใบคณฑีสอ, หนักสิ่งละ ๑ บาท ต้มกิน วันละ ๓ หน. เวลาเอายาลงหม้อ ให้ตั้งนะโมฯ ๓ จบ อธิษฐานขอให้เจ้าของตำราเดิมช่วยรักษาโรคให้หาย กินยานี้ห้ามกินกล้วยต่างๆ อัมพาตชนิดตายไปซีกตัวหรือชัก ถ้าเป็นไม่เกิน ๑ เดือน หายมามากแล้ว.

หมวดแก้โรคกษัย

คัดจากตำราพรหมโอสถ

ขนานที่ ๑ ผู้ป่วยชายผู้หนึ่ง แพทย์แผนโบราณว่าเป็นกษัย มีอาการให้ตามืดมัว อ่านหนังสือไม่เห็น มึนศีรษะ ร่างกายชาเป็นเหน็บ เมื่อยเป็นกำลัง ง่อนแง่น เดินไม่ไหว รับประทานขนานนี้แล้วหาย.

ยาข้าวเย็นทั้งสอง, การะบูน, หนักสิ่งละ ๑๐ บาท ไพล หนัก ๑๒ บาท, ข่าตาแดง หนัก ๑๔ บาท, ใบมะกา หนัก ๒๐ บาท (การะบูนนั้น ห่อผ้ารัดให้แน่น) รวมกันต้มรับประทาน.

ขนานที่ ๒ พระหนุ่มรูปหนึ่ง แพทย์โบราณวินิจฉัยว่าเป็นกษัย มีอาการตามืดมัว อ่านหนังสือไม่เห็น จำหน้าคนไม่ได้ มีเสียงดังอู้ๆ ในหู ปวดขมับ ฉันยานี้หาย

ขี้เหล็กทั้งห้า, แก่นแสมทั้งสอง, เปล้าทั้งสอง, สมอทั้งสาม, ก้านสะเดา ๓๓ ก้าน, โกฐหัวบัว, โกฐจุฬาลำพา, โกฐก้านพร้าว, โกฐสอ, โกฐเชียง, เทียนดำ, เทียนแดง, เทียนขาว, เทียนเยาวพานี, เทียนตาตั๊กแตน, เทียนข้าวเปลือก, สักขี, ขิง, ดีปลี, รากเจตมูลเพลิง, ลูกจันทน์, แก่นสนเทศ, เถาวัลย์เปรียง, เทพทาโร, ลูกเร่ว, แก่นสน, ยาดำ, รากชาพลู, เอาเสมอภาค ต้มรับประทาน (ห้ามคนไข้รับประทานอาหารมาก)

ตำราของพระอาจารย์ฉาย วัดกลางคลองสระบัว

หมวดยาแก้เหน็บชา

คัดจากตำราพรหมโอสถ

ขนานที่ ๑ ชายคนหนึ่ง มีอาการชาตั้งแต่เท้าขึ้นมา แน่นในอก ใจสั่น ตัวสั่น มือสั่น พูดผิดๆ ถูกๆ เหงื่อออกจึงทุเลา หายด้วยยาขนานนี้

ยาดำ ๕ บาท, การะบูน ๕ บาท, ห่อผ้าให้แน่น, ไพล, เกลือ, แก่นแสมทั้งสอง, ยาข้าวเย็นทั้งสอง, สิ่งละ ๑๐ บาท. รวมกันต้มรับประทาน

ขนานที่ ๒ ชายคนหนึ่งบวมตามตัวตลอดศีรษะ ในร่มผ้าก็บวม แต่เดิมนั่งสะดวก รับประทานอาหารได้ ไม่มีอาการปวดหัวตัวร้อน ต่อมาหลายเดือน มีอาการอ่อนพลีย และมีอาการแน่น รับประทานข้าวเหนียวหรือแช่น้ำจะเพิ่มความไม่สบายขึ้น ต่อมาหายด้วยยาขนานนี้

โกฐทั้งห้า, เทียนทั้งห้า, รากเจตมูล สะค้าน, หนักสิ่งละ ๑ บาท ขิง, แห้วหมู, แก่นแสมทั้งสอง, แก่นขนุน, เถาวัลย์เปรียง, พระยามูลเหล็ก, หนักสิ่งละ ๒ บาท. ไพลสด, ข่าสด หนักสิ่งละ ๔ บาท, ใบมะขามแขก ๓ บาท. ฝักคูน ๓ ฝัก, สมอไทย ๒๕ ลูก, บอระเพ็ด ๗ ท่อน, ต้มรับประทานวันละ ๓ เวลา รับประทานยาแล้วจะมีอาการซู่ๆ แล้วทุเลา และหายไปเอง.

ยาดีจากประสบการณ์ของผู้เรียบเรียง

ขนานที่ ๑ น้ำมันขะโมย สามารถรักษาแผลได้ทุกชนิด แผลใหญ่แผลลึกอย่างไรก็จะหายในไม่ช้า เป็นยาดีที่ยังไม่มีใครเขียนไว้เป็นตำรา ผู้เขียนเกรงว่านานไปจะสูญ จึงนำมาเผยแพร่ไว้ในที่นี้

มีตัวยาดังนี้ ๑ น้ำมันมะพร้าว ตามต้องการ, ๒. ขมิ้นอ้อย ๗ แว่น, ๓ หญ้าแพรก ๗ ยอด, ๔. กระเทียม ๗ กลีบ, ๕. เกลือตัวผู้ (คือเกลือเม็ดยาวๆ) ๗ เม็ด, รวมกันตั้งบนไฟหุงนานพอสมควรก่อนหุง ให้สัคเคฯ ชุมนุมเทวดา, ตั้งนะโมฯ ๓ จบ, ระลึกถึงครูบาอาจารย์เจ้าของตำราเดิมให้ประสิทธิ์ประสาทให้

เมื่อรักษาแผลหายแล้วให้เทน้ำมันทิ้งไป อย่าเก็บไว้เป็นอันขาดเพราะจะทำให้ตัวเองหรือคนในบ้าน ต้องมีอันได้รับบาดเจ็บเป็นแผลอีก.

น้ำมันนี้ได้รับถ่ายทอด จากโยมแม่ถุง ขาวลาภ

ขนานที่ ๒ ยาแก้ริดสีดวงทวารหนัก

เป็นเดือยไก่, ดากออก, เลือดออก, เป็นในลำไส้, ให้เจ็บปวดทรมาน กินยานี้จะหายในเร็ววัน มีตัวยาดังนี้ คือ ต้นอีเหนียวใหญ่ ทั้งต้นทั้งใบมัดรวมกัน ๑ กำมือยาวประมาณ ๑ คืบ, ยาข้าวเย็นทั้งสอง สิ่งละประมาณหนัก ๒ บาท รวมกันต้มด้วยหม้อหรือกาก็ได้ กินต่างน้ำเรื่อยไปถ้าเป็นมาไม่นาน เพียงหม้อแรกก็คงหาย ถ้าเป็นมานานเพียง ๓ หม้อ ก็จะเห็นผล, เมื่อหายแล้วควรพยายามอย่าให้ท้องผูก ก็จะไม่เป็นอีก

ขนานนี้ได้จากพระสละ อตฺถวิชฺโช ตอนผู้เขียนเป็นริดสีดวงเดือยไก่

ขนานที่ ๓ แก้โรคผิวหนัง เท่าที่เคยรักษามาแล้วคือ เม็ดคันมีน้ำเหลืองไหล, เกลื้อนที่เป็นเต็มแผ่นอกและแผ่นหลัง, หายในเวลาไม่เกิน ๗ วัน ตัวยามีดังนี้ ผงน้ำประสานทอง ๑ ช้อนโต๊ะ, กระเทียม ๗ กลีบ, เกลือตัวผู้ ๗ เม็ด, น้ำฝนประมาณ ๑ กระป๋องนม, (กระเทียมควรทุบให้แตก) เอาใส่ภาชนะตั้งไฟให้เดือดสักครู่ เวลาทายาไม่ต้องขูดผิว แต่ควรทายาเวลายังอุ่นๆ ทาแล้วนั่งผึ่งแดดสักครู่ยิ่งดี

ขนานนี้ ลักจำจาก นายถุง ขาวใบไม้ เพราะเห็นเขาทำรักษาตัวเขาเอง

ทั้ง ๓ ขนานนี้ รักษาตัวผู้เขียนเองด้วย รักษาผู้อื่นหายมาหลายรายด้วย เห็นว่าดีจริงๆ จึงนำมาเผยแพร่ จะเล่ารายละเอียดหรือหน้ากระดาษก็จำกัดนัก แต่ขอยืนยันว่ามีผลศักดิ์สิทธิ์ชะงัดนัก ถ้าท่านรักษาตัวเองหายแล้วกรุณาใส่บาตรกรวดน้ำให้เจ้าของตำราเดิม และผู้ถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วย

ห้ามนำไปหาประโยชน์โดยเรียกเงินทองหรือสิ่งตอบแทนใดๆ จากผู้ป่วย อนุญาตเฉพาะค่ายาค่าพาหนะเท่าที่จำเป็น หรือเขาสมนาคุณโดยเต็มใจ

จะเป็นหมอที่ดี ต้องตั้งความเมตตากรุณาไว้ในใจ เห็นความสวัสดีของผู้อื่นเป็นประโยชน์สูงสุด แล้วจะได้รับเกียรติจากปวงชน และมีความสุขใจ ภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ไว้แก่เพื่อนมนุษย์ ถ้าหวังประโยชน์คือความร่ำรวยจากการเป็นหมอถึงจะร่ำรวยได้ ก็จะได้รับเกียรติ ความสุขใจ ภูมิใจ แต่ที่ไหน

พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ

กวีธรรมนำทาง

รวบรวมจาก ธรรมจริยา, ธรรมสาธก, โลกานุศาสนีย์, และอื่นๆ อีก

เรียบเรียงโดย ***ธานวณฺโณ ภิกฺขุ***

โคลงสี่สุภาพ

ชนใดมีชาติเชื้อ　　เลวทราม
เพียรอุตส่าห์พยายาม　　หมั่นหมั้น
อยู่บดอยู่ฝนความ　　รู้แก่ ตนนา
กลับยศใหญ่ยิ่งชั้น　　เช่นเชื้อผู้ดี.

ผู้ดีมีชาติเชื้อ　　กุลวงศ์
ประมาทจิตคิดทนง　　ทั่วหน้า
ไป่เพียรเพียรกลับพาพงศ์　　ตนเสื่อม สูญแฮ
นานหน่อยค่อยตกช้า　　สิ้นเชื้อมีชุม.

วชิรญาณ

กลอนสุภาพ

◆ น้ำตื้นลึก ถึงวา หรือหลาศอก　　สายบัวบอก รู้ได้ ดังใจหวัง
มรรยาทคน ดียิ่ง หรือลิงกัง　　เป็นเครื่องชั่ง บอกตระกูล ประยูรวงศ์
อีกถ้อยคำ ที่แถลง สำแดงออก　　เป็นเครื่องบอก ฉลาดโอ่ หรือโง่หลง
อีกต้นหญ้า เหี่ยวหด หมดแรงลง　　เป็นมั่นคง บอกแล้ง ดินแห้งเอย.

◆ ดอกทองกวาว เทียนไท หงอนไก่นั้น　　มีผิวพรรณ งามดี สดสีสม
แต่ไร้กลิ่น สิ้นค่า ไม่น่าชม　　ต้องทิ้งถม ทับต้น คนไม่มอง
เหมือนนารี รูปงาม ทรามสวาท　　มรรยาท โฉดชั่ว พามัวหมอง
ชายดีก็ เลิกเล็ง มิเพ่งมอง　　เข้าทำนอง ว่างาม ทรามกิริยา.

◆ มียศศักดิ์ สูงเยี่ยม จงเจียมจิต อย่ามัวคิด ฟุ้งเฟ้อ ละเมอหลง
รู้ประมาณ ดีจริง เกียรติยิ่งยง ยิ่งถ่อมลง ยิ่งเฟื่อง กระเดื่องนาม
หากทนง องอาจ ชาติคนหลง ยิ่งทนง ยิ่งเร้า ให้เขาหยาม
ยิ่งหัวสูง มักใหญ่ ยิ่งใจทราม ยิ่งลวนลาม ยิ่งด้อย ถดถอยลง.

◆ สักระวา หวานอื่น สักหมื่นแสน ไม่เหมือนแม้น พจมาน ที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบ เปรียบดวง พวงพยอม อาจจะน้อม จิตโน้ม ด้วยโลมลม
แม้ล้อลาม หยามหยาบ ไม่ปลาบปลื้ม ดังดูดดื่ม บอระเพ็ด ที่เข็ดขม
คนจนมี ผู้ดีไพร่ ไม่นิยม ฟังคารม เมินหน้า ระอาเอย.

◆ หญิงอยากเป็น ชายอาจ ทุกชาติภพ จงเคารพ ผัวตู อย่าดูหมิ่น
เหมือนนางฟ้า นอบน้อม ล้อมองค์อินทร์ เมื่อลมสิ้น เพศกลาย เป็นชายจริง
แม้นชายใด ใจหมาย เป็นชายอีก เมียเขาหลีก อย่ายุ่ง ทำสุงสิง
เหมือนเที่ยวแล้ว ล้างบาท สะอาดจริง ให้เกลียดยิ่ง ของดำ อย่านำพา.

◆ แพทย์ว่าโรค ลมรบ สมทบเหมาะ โหรว่าเคราะห์ แรงรุม เกาะกุมแฝง
หมอผีว่า ผีซ้ำ ทำโทษแรง แต่ปราชญ์แจ้ง ว่ากรรมตน ส่งผลเอง
จึงอย่าโทษ เทวา ยักษาผี อย่าโทษที่ ภูผา มาข่มเหง
อย่าโทษใคร ไหนอื่น ให้ครื้นเครง โทษกรรมเอง ทำไว้ แต่งให้เป็น.

◆ จะพิทักษ์ รักษา ซึ่งกายะ พึงสละ ทรัพย์ตอบ ให้ชอบฐาน
จะรักษา ชีพชื่น ไว้ยืนนาน ต้องอาจหาญ อวัยวะ สละพลัน
เมื่อนึกถึง ธรรมะ พุทธะสอน เป็นวรรคตอน เตือนใจ ให้ใฝ่ฝัน
จำต้องวาง สามสิ่ง ทิ้งครบครัน คือชีวัน ทรัพย์สิน กายินทรีย์.

◆ คนอื่นผิด คิดเห็น เป็นเรื่องง่าย โทษชั่วร้าย ของตน ยากค้นเห็น
คนพาลโฉด โปรยโทษ ผู้อื่นเป็น เสมือนเช่น โปรยแกลบ ดูแยบคาย
เมื่อตนผิด คิดหวัง เฝ้าบังปิด ให้มิดชิด เงื่อนงำ อำพรางหาย
เป็นเยี่ยงพราน พรางตน กลอุบาย หวังทำลาย ล่าเนื้อ เมื่อลงไพร.

◆ สูงอย่าสูง กว่าฐาน นานมักล้ม แม้จะคม คมเถิด อย่าเปิดฝัก
คนสามเท้า มีปัญญา หาไว้ทัก ที่ไหนหลัก แหลมคำ จงจำไว้.

◆ ร่มไม้เย็น พักผ่อน คลายร้อนอาตม์ ร่มเงาญาติ เย็นสบาย คลายเงียบเหงา
ร่มพ่อแม่ เย็นสุข ทุกข์บางเบา เกิดเย็นเกล้า เคล้าคลุก อยู่ทุกยาม
ร่มอาจารย์ กันเขลา เกิดเชาวน์กล้า ร่มราชา กันศึก ให้นึกขาม
ร่มพุทธะ กันร้อน ผ่อนลุกลาม ให้โลกสาม เย็นชื่น กว่าอื่นใด.

◆ คนที่เชื่อ เมื่อเขา มาเป่าหู มิได้รู้ เท็จจริง ในสิ่งไหน
ย่อมร้างมิตร มิ่งขวัญ ในทันใด ทั้งเวรใหญ่ ภัยผอง จะพ้องพาน.

◆ มีแขกไทย ไกลใกล้ ใครมาหา จงพูดจา ให้ละออ พออ่อนหวาน
อันหวานอื่น ชื่นล้ำ เพียงน้ำตาล ไหนจะปาน หวานถ้อย วาทีดี
ประหนึ่งว่า วาจา เหมือนงางอก ได้ลั่นออก แล้วอย่าหด ถอยถดหนี
ศีรษะเต่า ยาวสั้น นั้นก็มี ไม่ควรที่ หยิบเช่น มาเจรจา.

◆ จงรู้จัก กตัญญู เชิดชูหนุน ผู้มีคุณ แก่ตน อย่าทนนิ่ง
เมื่อรู้จัก กตัญญู ให้รู้จริง อย่าหวังสิ่ง ตนชอบ มาตอบแทน
เมื่อรู้จริง ในคุณ บุญสนอง ให้เกียรติก้อง สูงเด่น เช่นหัวแหวน
อยู่หรือไป ได้สิ้น ทั่วดินแดน ไม่คับแค้น ภัยหนี ไมตรีมา.

◆ คนเป็นคน เพราะธรรม อำนวยผล คนเห็นคน เป็นคน เช่นตนนั่น
เขาก็คน เช่นเรา ตามเผ่าพันธุ์ โลกเสกสรรค์ ว่าเขา เผ่าผู้ดี
คนเห็นคน มิใช่คน เช่นตนเล่า โลกว่าเขา เป็นเปรต ประเภทผี
ยิ่งเขาหลง ทนงตน เป็นคนดี ยิ่งเป็นผี ลุกลน ฆ่าตนเอง.

◆ เวเอ๋ย เวลา ย่อมรุดหน้า เที่ยงตรง อย่าสงสัย
เดี๋ยวค่ำคืน เดี๋ยววัน ผลัดกันไป เตือนท่านให้ เร่งทำ เร่งชำเลือง
อย่าโอ้เอ้ เฉโก หาโอกาส จะเสียชาติ เกิดเปล่า ไม่เข้าเรื่อง
รีบทำคุณ แก่ท่าน แก่บ้านเมือง อย่าให้เปลือง เวลา เกิดมาเอย.

◆ อันลิ้นลม คมแหลม ที่แนมเหน็บ มันช้ำเจ็บ แสบหู ไม่รู้หาย
ถึงเพื่อนรัก มักหมาง ระคางคาย มักตะกาย หาช่อง จ้องตอบแทน
ไม่ดีแต่ สักนิด คิดดูเถิด ความร้ายเกิด เพราะปาก มีมากแสน
คำผรุส ดุจแส่ แหย่รังแตน มันมักแล่น ตอมต่อย บ่อยบ่อยเอย.

โคลงสี่สุภาพ

◆ แข็งกายกระเดืองดื้อ ถือตน
ไม่นอบน้อมอิสรชน ใหญ่น้อย
กรายเฉียดเฉกบ่ยล มรรยาท หยาบนอ
จำรับตำหนิถ้อย กระทบทั้ง บาดหมาง.

◆ ใจซื่อถือสัตย์นั้น เป็นคุณ
ความสัตย์ช่วยอุดหนุน เมื่อไร้
ซื่อสัตย์ย่อมเป็นบุญ ภายภาค หน้าแฮ
ภัยพิบัติช่วยได้ กลับร้าย กลายดี.

◆ อ่อนหวานวาจาแล้ว จับใจ ชนนา
อ่อนกิริยาอัชฌาสัย สุดสิ้น
อ่อนมารยาทใคร ยลชื่น ชมนา
อ่อนโอษฐ์สุจริตลิ้น เล่ห์เนื้อ เจือทอง.

◆ กตัญญูควรคิดให้ เป็นนิตย์
กตเวทีคิด ค่ำเช้า
คนจะสรรเสริญกิต- ติศัพท์ซื่อ สัตย์แฮ
ผลจะส่งเสริมเข้า เขตข้าง ทางเกษม.

◆ เสียสินสงวนศักดิ์ไว้ วงศ์หงส์
เสียศักดิ์สู้ประสงค์ สิ่งรู้
เสียรู้เร่งดำรง ความสัตย์ ไว้นา
เสียสัตย์อย่าเสียสู้ ชีพม้วยมรณา *โลกนิติ*

◆ บรรดาหมู่มากแม้น เมืองใด
ร่วมสามัคคีใจ ต่อต้อง
จักปราศอริภัย พาลพวก อื่นนา
เจริญสุขเพราะเสพซร้อง สิ่งข้อ สามัคคี. *ร.๕*

◆ ยามฝูงโคข้ามฟาก นที
โคโจกนำตรงดี ไป่เลี้ยว
ปวงโคอื่นตามรี่ รุดค่าม
ทั้งหมดไม่คดเคี้ยว ไต่เต้าตามกัน. *ร.๖*

◆ คบกากาโหดให้ เสียพงศ์
พาตระกูลเหมหงส์ แหลกด้วย
คบคนชั่วจักปลง ปลดชอบ เสียนา
ตราบลูกหลานเหลนม้วย ไม่พ้น นินทา. *โลกนิติ.*

ดอกสร้อยสุภาษิต

ของ กระทรวงศึกษาธิการ

◆ เรือเอ๋ย เรือเล่น สามเส้น เศษวา ไม่น่าล่ม
ฝีพายลง เต็มลำ จ้ำตะบม ไปขวางน้ำ คว่ำจม ลงกลางวน
ทำขวางขวาง รีรี ไม่ดีหนอ เที่ยวขัดคอ ขัดใจ ไม่เป็นผล
จะก่อเรื่อง เคืองข้อง หมองกมล เกิดร้อนรน ร้าวฉาน รำคาญเอย.

◆ กาเอ๋ยกาดำ รู้จำ รู้จัก รักเพื่อน
ได้เหยื่อ เผื่อแผ่ ไม่แชเชือน รีบเตือน พวกพ้อง ร้องเรียกมา
เกลื่อนกลุ้ม รุมล้อม พร้อมพรัก น่ารัก น้ำใจ กระไรหนา
การเผื่อแผ่ แน่ะพ่อหนู จงดูกา มันโอบอา รีรัก ดีนักเอย.

◆ นกเอ๋ย นกเอี้ยง คนเข้าใจ ว่าเจ้าเลี้ยง ซึ่งควายเฒ่า
แต่นกเอี้ยง นั้นเลี่ยง ทำงานเบา แม้อาหาร ก็ไปเอา บนหลังควาย
เปรียบเหมือนคน ทำตน เป็นกาฝาก รู้มาก เอาเปรียบ คนทั้งหลาย
หนีงานหนัก คอยสมัคร งานสบาย จึงน่าอาย เพราะเอาเยี่ยง นกเอี้ยงเอย.

◆ นกเอ๋ย นกกิ้งโครง หลงเข้าโพรง นกเอี้ยง เถียงเจ้าของ
อ้อยอี๋เอี๋ยง อ้อยอี๋เอียง ส่งเสียงร้อง เจ้าของเขาว่า น่าไม่อาย
แต่นกยัง รู้ผิดรัง นักปราชญ์ รู้พลั้ง ไม่แม่นหมาย
แต่ผิด รับผิด พอผ่อนร้าย ภายหลัง จงระวัง อย่าพลั้งเอย.

◆ ตุ๊ดเอ๋ย ตุ๊ดตู่ ในเรี่ยว ในรู ช่างอยู่ได้
ขี้เกียจ นักหนา ระอาใจ มาเรียกให้ กินหมาก ไม่อยากคบ
ชาติขี้เกียจ เบียดเบียน ต่อเพื่อนบ้าน การงาน สักนิด ก็คิดหลบ
ตื่นเช้า เราจักหมั่น ประชันพลบ ไม่ขอพบ ขี้เกียจ เกลียดนักเอย.

บทรักชาติ

พระราชนิพนธ์ ล้นเกล้า ร.๖

◆ เรานี้เกิดมา แล้วชาติหนึ่ง ควรคำนึง ถึงชาติ ศาสนา
ไม่ควรให้ เสียที ที่เกิดมา ในหมู่ ประชา ชาวไทย
แม้นใคร ตั้งจิต คิดรักตัว จะมัว นอนนิ่ง อยู่ไฉน
ควรจะ ร้อนอก ร้อนใจ เพื่อให้ พรั่งพร้อม ทั่วทุกคน
ชาติใด ไร้รัก สมัครสมาน จะทำการ สิ่งใด ก็ไร้ผล
แม้นชาติ ย่อยยับ อับจน บุคคล จะสุข อยู่อย่างไร
ใครมา เป็นเจ้า เข้าครอง คงจะต้อง บังคับ ขับไส
เคี่ยวเข็น เย็นค่ำ ร่ำไป ตามวิสัย เชิงเช่น ผู้เป็นนาย

เขาจะเห็น แก่หน้า ค่าชื่อ　　จะนับถือ พงศ์พันธุ์ นั้นอย่าหมาย
ไหนจะต้อง เหนื่อยยาก ลำบากกาย　　ไหนจะอาย ทั่วทั้ง โลกา
เพราะฉะนั้น ชวนกัน สวามิภักดิ์　　จงรัก ร่วมชาติ ศาสนา
ยอมตาย ไม่เสียดาย ชีวา　　เพื่อรักษา อิสระ คณะไทย
จงสมาน สามัคคี ให้มีอยู่　　จะสู้ศึก ศัตรู ทั้งหลายได้
ควรคิด จำนง จงใจ　　เป็นไทย จนสิ้น ดินฟ้า.

◆ บทดอกสร้อยและบทรักชาติ จำมาจากสมัยเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา เป็นเวลา ๔๐ ปีกว่าแล้ว อาจมีผิดพลาดไปบ้างต้องขออภัย เห็นว่าเป็นสิ่งที่ทันสมัยอยู่เสมอ จึงนำมาลงไว้เป็นเครื่องเตือนใจคนไทยยุคโลกาภิวัตน์.

ธานวณฺโณ

บทดอกสร้อย บทกลอน
และบทกลอนประกอบพุทธศาสนสุภาษิต

ต่อไปนี้ เป็นผลงานร้อยกรองของ

พระอธิการ ทองหล่อ ธานวณฺโณ

วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

◆ ดอกเอ๋ย ดอกสร้อย ฉันเพียรร้อย เรียงวลี กวีสวรรค์
ด้วยรักใน ท่วงที กวีวรรณ และใฝ่ฝัน ร่วมดำรง วงศ์กวี
หากบกพร่อง พาที กวีพจน์ วอนอย่าหมด ศรัทธา เมินหน้าหนี
ฉันหวังความ เมตตา เอื้ออารี โปรดช่วยชี้ แนวทาง ฉันบ้างเอย. *ท.*

◆ เป็นเอ๋ย เป็นมนุษย์ นั้นแสนสุด ยากเย็น จะเป็นได้
เท่าที่เห็น เป็นคน เกลื่อนกล่นไป เหตุเพราะไร้ ศีลธรรม นำวิญญาณ์
ผู้ใดมี ศีลห้า เป็นตรามั่น เบญจธรรม์ เคียงคู่ อยู่รักษา
ไม่โลภโกรธ หลงจัด เป็นอัตรา ควรเรียกเขา นั้นว่า มนุษย์เอย. *ท.*

◆ ชีเอ๋ย ชีวิต ใครใคร เคยคิด กันบ้างไหม
ชีวิตนี้ ที่เหลือ เพื่ออะไร ควรสนใจ เพ่งพินิจ คิดตรองดู
ถ้าที่เหลือ เพื่องอกงาม กินกามเกียรติ จะตึงเครียด คล้ายเป็นบ้า น่าอดสู
ถ้าที่เหลือ เพื่อธรรม ก็งามตรู ชีวิตอยู่ เพื่อธรรม เลิศล้ำเอย. *ท.*

◆ ความเอ๋ย ความสุข ใครใครทุก ทุกคน ต่างค้นหา
จากทรัพย์ ยศ บริวาร บุตรภรรยา อนิจจา ใครเลย เคยพบพาน
พระตรัสว่า ตัณหา พาให้ทุกข์ ใคร่พบสุข ดังหวัง ต้องสังหาร
ตัวตัณหา ต้นเหตุ กิเลสมาร ดับร้อนร่าน ใจสงบ พบสุขเอย. *ท.*

◆ ความเอ๋ยความรัก ใครประจักษ์ แล้วจึง ซึ้งคุณค่า
มีเผ็ดร้อน อ่อนหวาน คล้ายมารยา มีตำรา นับร้อย น้อยเมื่อไร
มีความรัก นั้นดี มีรักเกิด อย่าปล่อยใจ ให้เตลิด ถึงหลงใหล
เพราะรักเป็น เช่นยา รักษาใจ ความหลงไซร้ ดุจยาพิษ แซงฤทธิ์เอย. *ท.*

◆ ความเอ๋ยความรัก ถ้ารักหนัก เอียงข้าง ทางตัณหา
มักให้ขุก ทุกข์ท้อ ทรมา ก่อเวรา ต่อกัน น่าพรั่นใจ
ถ้ารักนั้น พึ่งพา เมตตาจิต มองทุกทิศ หมดจด งามสดใส
ก่อสุขสม ร่มเย็น ปราศเวรภัย ความรักใกล้ เมตตา สูงค่าเอย. *ท.*

◆ ความเอ๋ย ความโศก องค์พระโลก นารถตรัส ดำรัสสอน
เกิดแต่รัก ห่วงหา เฝ้าอาทร เป็นนิวรณ์ กั้นจิต ตราบนิจนาน
ไม่ตัดรัก หักห่วง ไม่ล่วงพ้น ต้องเวียนวน ในวง แห่งสงสาร
ใครตัดรัก หักห่วง พ้นบ่วงมาร ถึงนิพพาน พ้นโลก ไม่โศกเลย. *ท.*

◆ ความเอ๋ย ความทุกข์ มันตามลุก ลามลน ชนชายหญิง
หนีความทุกข์ แสนยาก ลำบากจริง จำต้องวิ่ง เวียนวน ผจญไป
พระว่าขันธ์ ห้านี้ ที่ชังรัก เป็นของหนัก ทนแบก น่าแปลกไหม
ใครรู้จัก ปล่อยวาง ห่างจากใจ เขาจะไกล จากทุกข์ ได้สุขเอย. *ท.*

◆ ใจเอ๋ย ใจคน มันซุกซน แสนสุด ไม่หยุดนิ่ง
พระสัมพุทธ ตรัสไว้ ว่าคล้ายลิง เพราะวุ่นวิ่ง อลวน ซนทั้งวัน
จะให้ลิง หยุดซน นั่งจนจ่อ เอาเชือกปอ ผูกมัด รัดกระสัน
จะผูกใจ ใช้กัม มัฏฐานธรรม์ ถูกจุดพลัน หยุดนิ่ง สุขยิ่งเอย. *ท.*

◆ ดวงเอ๋ย ดวงดาว เคยส่องแสง สุกสกาว ณ แดนสรวง
หมู่เมฆร้าย กรายทับ แทบดับดวง แต่ไม่ร่วง สู่ดิน สิ้นแสงดาว
ด้วยกุศล ผลบุญ คุณความดี ช่วยให้มี แสงจาง อยู่กลางหาว
หมั่นเกื้อหนุน บุญให้เกิด ไว้เถิดดาว จะกลับพราว แสงเพริศ ลอยเลิศเอย. *ท.*

◆ สวดเอ๋ย สวดมนต์ คือเล่าบ่น พุทธธรรม หลักคำสอน
ชักนำใจ ให้พราก จากนิวรณ์ ดับเร่าร้อน แห่งใจ ให้คลายจาง
อาจคุ้มครอง ป้องกัน ภยันตราย ภูตผีร้าย เกรงกลัว ปลีกตัวห่าง
สาธุชน อย่าแหนง แคลงระคาง ยามใดว่าง หมั่นท่องบ่น สวดมนต์เอย. *ท.*

◆ คิดเอ๋ย คิดถึง ใครคนหนึ่ง ผู้ที่ ดีต่อฉัน
ดวงใจแห่ง เราสอง เกี่ยวคล้องกัน มุ่งหมายมั่น สู่ทาง สว่างธรรม
ต่างจะคอย เป็นเพื่อน เตือนสติ มิให้ริ ทุจริต ผิดถลำ
คำสัญญา ให้ไว้ ฝังใจจำ จะร่วมทำ ความดีไว้ ในโลกเอย. *ท.*

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ. (พุทฺธ)

◆ พึ่งเอ๋ย พึ่งตน จะพึ่งคน อื่นใด ที่ไหนเล่า
พึ่งได้แน่ นั้นต้อง ตัวของเรา ได้พึ่งเขา ก็เพราะตน เป็นคนดี
อันทานศีล ภาวนา อย่าเลยละ เชื่อคำพระ ได้พึ่งตน ผลสุขี
จงหมั่นสร้าง สรรค์บุญ คุณความดี ไว้เป็นที่ พึ่งพัก พำนักเอย. *ท.*

โยจ วสฺสสตํ ชีเว กุสีโต หีนวีริโย เอกาหํ ชีวิตํ เสยฺโย วิริยํ อารภโต ทฬฺหํ. (พุทฺธ)

◆ ผู้เอ๋ย ผู้ใด เกิดมา ที่ใน โลกหล้า
ชนมายุ ไม่น้อย ร้อยคณา แต่หากว่า ความเพียรทราม ไม่งามตรู
ส่วนผู้ใด พากเพียร เพ่งพินิจ เพียงวันเดียว ชีวิต เขามีอยู่
พระตรัสว่า ล้ำเลิศ ควรเชิดชู ดีกว่าผู้ ชีพร้อย เพียรน้อยเอย. *ท.*

โยจ ปุพฺเพ ปมชฺชิตฺวา ปจฺฉา โส นปฺปมชฺชสิ
โสมํ โลกํ ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโต ว จนฺทิมา. (พุทฺธ)

◆ ผู้เอ๋ย ผู้ใด ในกาลก่อน มีใจ ประมาททั่ว
กระทำบาป หยาบช้า พาหมองมัว ภายหลังกลับ ใจตัว เว้นบาปไกล
พระสัมพุทธ ตรัสชม เขาผู้นั้น ว่าเหมือนจันทร์ เพ็ญงาม อร่ามใส
พ้นจากหมู่ เมฆหมอง ผ่องอำไพ ส่องโลกให้ แจ่มกระจ่าง สว่างเอย. *ท.*

สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา. (พุทฺธ)

◆ สาเอ๋ย สามัคคี เป็นธรรมดี เลิศค่า อย่าสงสัย
นำให้เกิด สุขสบาย ทั้งกายใจ กอบกิจใด สัมฤทธิ์ ทุกกิจการ
ไทยเป็นไทย ถึงเราท่าน ทุกวันนี้ เพราะไทยมี ใจรัก สมัครสมาน
พร้อมเพรียงกัน ต่อสู้ ผู้รุกราน สืบตำนาน ชาติไทย เอาไว้เอย. *ท.*

โย มาตรํ ปิตรํ วา มจฺโจ ธมฺเมน โปสติ อิเธวนํ
ปสํสนฺติ เปจฺจสคฺเค ปโมทติ. (พุทฺธ)

◆ ผู้เอ๋ย ผู้ใด มีน้ำใจ กตัญญู เฝ้าชูเชิด
บำรุงเลี้ยง แม่พ่อ ผู้ก่อเกิด ผลบุญเลิศ หนุนนำ ให้จำเริญ
เขาอยู่ใน โลกนี้ ย่อมมีสุข บัณฑิต–ทุก ชนชั้น ก็สรรเสริญ
ชีวิตใน โลกหน้า ก็พาเพลิน บุญชวนเชิญ สู่สวรรค์ ชั้นฟ้าเอย. *ท.*

ปตฺตา เต นิพฺพานํ เย ยุตฺตา ทสพลสฺสปาวจเน
อปฺโปสฺสุกฺกา ฆเฏนฺติ ชาติมรณปฺปหานาย. (เถรีคาถา)

◆ ผู้เอ๋ย ผู้ใด ประพฤติตาม ธรรมวินัย พระสัตถา
มีความขวน ขวายน้อย ถอยโลภา พากเพียรหา สิ่งประเสริฐ ไม่เกิดตาย
เขาผู้นั้น จะพึง ถึงฝั่งฟาก ข้ามพ้นจาก วัฏฏ์วน ชลสาย
ไม่มีสิ่ง โศกศัลย์ อันตราย เพราะย่างกราย สู่สถาน นิพพานเอย. *ท.*

นตฺถิ ปญฺญา สมา อาภา (พุทธพจน์)

◆ แสงเอ๋ย แสงอะไร สว่างเลิศ ล้ำใน พิภพหล้า
แสงตะวัน สว่างล้ำ ยามทิวา แสงจันทรา เจิดจรัส รัตติกาล
แสงปัญญา สว่างยิ่ง กว่าสิ่งสอง สามารถส่อง ทราบชัด สัตว์สงสาร
รู้เห็นทาง ปฏิบัติ ตัดบ่วงมาร สู่สถาน นิรทุกข์ แสนสุขเอย. *ท.*

ปุตฺตา มตฺถิ ธนมตฺถิ อิติ พาโล วิหญฺญติ
อตฺตา หิ อตฺตโน นตฺถิ กุโต ปุตฺตา กุโต ธนํ. (พุทฺธ)

◆ คนเอ๋ย คนเขลา | คิดมัวเมา งมโง่ ด้วยโมหา
ว่ามีบุตร มีทรัพย์ นับคณา | จึงได้พา ทุกข์ร้อน ไม่ผ่อนปรน
พระว่าตน ก็หามี แก่ตนไม่ | บุตรทรัพย์ใด เล่าหนา อย่าฉงน
อนัตตา ทุกอย่าง ว่าตัวตน | ตัดกังวล ปล่อยวาง ห่างทุกข์เอย. *ท.*

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ โก หิ นาโถ ปโร สิยา
อตฺตนา หิ สุทนฺเตน นาถํ ลภติ ทุลฺลภํ. (พุทฺธ)

◆ ตนเอ๋ย ตนนี้ | ย่อมเป็นที่ ตนพึง พึ่งอาศัย
ผู้อื่นจาก ตนนี้ ไม่มีใคร | ให้พึ่งได้ ดีเท่า เราพึ่งตน
บุคคลใด ฝึกฝน ตนเป็นนิจ | ทำพูดคิด ถูกทาง ข้างกุศล
ย่อมได้ที่ พึ่งเลิศ ประเสริฐล้น | อันบุคคล โดยมาก ได้ยากเอย. *ท.*

สุขกามานิ ภูตานิ โย ทณฺเฑน วิหึสติ
อตฺตโน สุขเมสาโน เปจฺจ โส น ลภเต สุขํ. (พุทฺธ)

◆ ผู้เอ๋ย ผู้ใด | มีจิตใจ ชังทุกข์ รักสุขี
แต่ชอบใช้ อาชญา เข้าราวี | ปวงสัตว์ที่ รักสุข กลัวทุกข์ทัณฑ์
เมื่อกายแตก จิตดับ ล่วงลับแล้ว | ต้องคลาดแคล้ว เหินห่าง ทางสวรรค์
เพราะทำบาป บาปต้อง สนองพลัน | ให้เขานั้น ทนทุกข์ ไร้สุขเอย. *ท.*

จิตฺตสฺส ทมโถ สาธุ จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ. (พุทฺธ)

◆ ฝึกเอ๋ย ฝึกจิต | มิให้คิด พลุ่งพล่าน ตามตัณหา
ให้อยู่ใน อำนาจ ของอาตมา | พระพุทธา ทรงนิยม ชมว่าดี
ผู้ใดมี จิตตน ฝึกฝนแล้ว | เหมือนมีแก้ว ค่าเลิศ ประเสริฐศรี
ความหมองมัว ชั่วช้า ไม่ราคี | นำสุขี มาสู่ ผู้นั้นเอย. *ท.*

อตฺตานํ ทมยนฺติ ปณฺฑิตา (พุทฺธ)

◆ ฝึกเอ๋ย ฝึกตน บัณฑิตชน ย่อมฝึกหัด ดัดนิสัย
ฝึกกายวาจาจิต ที่ผิดไป กลับสู่ใน คลองธรรม อันอำพน
แม้เสือสิงห์ ลิงช้าง อยู่กลางป่า เขานำมา ฝึกหัด ไม่ขัดสน
ให้ทำได้ หลายอย่าง ต่างต่างยล เราเป็นคน ไม่ฝึกหัด อายสัตว์เอย. *ท.*

ปุญฺญญฺเจ ปุริโส กยิรา กยิราเถนํ ปุนปฺปุนํ
ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิราถ สุโข ปุญฺญสฺส อุจฺจโย. (พุทฺธ)

◆ บุญเอ๋ย บุญกรรม ควรหมั่นทำ บ่อยบ่อย ค่อยสั่งสม
ควรพอใจ ใกล้ชิด จิตนิยม พร่ำอบรม ทานศีล ภาวนา
อันเงินทอง ของที่ เรามีอยู่ อวยสุขสู่ เราแต่ที่ โลกนี้หนา
แต่บุญกรรม เกื้อหนุน อุ่นอุรา นำสุขมา ทั้งสองโลก ไร้โศกเอย. *ท.*

ยถา ทณฺเฑน โคปาโล คาโว ปาเชติ โคจรํ
เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ อายุํ ปาเชนฺติ ปาณินํ. (พุทฺธ)

◆ โคเอ๋ย โคบาล ย่อมรุกราน โคผอง ด้วยพลองใหญ่
ทุกวันวี่ ตีต้อน น่าอ่อนใจ นำโคไป สู่ตำบล ตนต้องการ
ชีวิตอา ยุขัย ของชายหญิง เป็นความจริง อนิจจา น่าสงสาร
ถูกแก่ตาย ไล่รุก ทุกวันวาร ดุจโคบาล ต้อนตี คาวีเอย. *ท.*

รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ น ชีรติ. (พุทฺธ)

◆ รูปเอ๋ย รูปกาย ของหญิงชาย ไม่เห็น เป็นแก่นสาร
ต้องตายถม จมถิ่น แผ่นดินดาล นิรันดร์กาล อยู่ทั่ว แต่ชั่วดี
ถ้าทำคุณ ความดี มีประโยชน์ ชื่อและโคตร คนรัก เทอดศักดิ์ศรี
ถ้าทำชั่ว มัวหมอง ต้องอัปรีย์ ชื่อโคตรมี แต่คน ก่นด่าเอย. *ท.*

สกมฺมุนา หญฺญติ ปาปธมฺโม. (พุทฺธ)

◆ วิสัยคน ใจพาล สันดานหยาบ กระทำบาป ได้เสมอ ไม่เก้อเขิน
เห็นสุขทุกข์ ชั่วดี อยู่ที่เงิน เขาเพลิดเพลิน อยู่ในกรรม ดำทมิฬ
ยามใดที่ บาปกรรม ตามสนอง เขาจะต้อง ได้รับโทษ ที่โหดหิน
เมื่อชีพดับ ลับล่วง ดวงชีวิน ต้องเนาว์ถิ่น โลกันต์ นิรันดร์กาล. *ท.*

ปุญฺญํ สุขํ ชีวิตสงฺขยมฺหิ. (พุทฺธ)

◆ อันบุคคล ผู้ใด ใจกุศล เกรงกลัวผล เลวทราม จะตามผลาญ
จึงสิ่งชั่ว มัวหมอง ไม่ต้องการ แต่อาจหาญ ทำบุญ คุณความดี
ยามใดที่ ผลบุญ หนุนสนอง เขาจะต้อง ได้ยล ผลสุขี
เมื่อชีพดับ ลับล่วง ดวงชีวี สวรรค์ที่ หมายมาตร ไม่คลาดเอย. *ท.*

น หิ โน สงฺครนฺเตน มหาเสเนน มจฺจุนา. (พุทฺธ)

◆ เมื่อความตาย มาถึง พึงรู้ว่า กองทัพม้า ทัพรถ คชหาญ
ไม่อาจจัก โรมรัน ประจัญบาน ให้พระยา มัจจุมาร ระย่อใจ
แม้จะมี เงินทอง กองท่วมหัว จะซื้อตัว พ้นตาย หาได้ไม่
อยู่สวรรค์ ชั้นฟ้า สุราลัย ยังจำใจ จุติ จากวิมาน. *ท.*

อตฺตา หเว ชิตํ เสยฺโย. (พุทฺธ)

◆ ชนะใคร เขาอื่น ตั้งหมื่นหน ไม่ดีเท่า ชนะตน ครั้งเดียวได้
แพ้คนอื่น หมื่นครั้ง ช่างปะไร อย่าแพ้ใจ ปล่อยตัว ให้ชั่วครอง. *ท.*

กมฺมุนา วตฺตี โลโก. (พุทฺธ)

◆ คนเราย่อม เป็นตาม กรรมลิขิต ดังภาษิต องค์พระ พุทธะสอน
หวังให้ตน พ้นทุกข์ สุขแน่นอน จงสังวร บาปเว้น บำเพ็ญบุญ. *ท.*

ทุกฺโข พาเลหิ สงฺคโม. (พุทฺธ)

◆ แม้จะอยู่ โดดเดี่ยว ทนเปลี่ยวเหงา ดีกว่าเข้า ใกล้ชิด คบมิตรชั่ว
เพราะรังแต่ แส่ให้ ภัยถึงตัว คนให้ทั่ว ทวนทบ ก่อนคบคน. *ท.*

อุตฺสาโห อริ วา มิตฺตํ อลสํ มิตฺตํ วา อริ. (พุทฺธ)

◆ ความหมั่นเพียร เป็นศัตรู ชั่วครู่พัก ไม่นานจัก เป็นมิตร อวยอิฏฐผล
ความเกียจคร้าน แรกเหมือน เพื่อนกมล ต่อยากจน จึงรู้ชัด ว่าศัตรู. *ท.*

◆ บวช เป็นสงฆ์ ทรงศีล สิ้นสนุก
ดี กว่าทุกข์ ครองเรือน หลายร้อยเท่า
หนี โลกยุ่ง มุ่งทาง ทุกข์บางเบา
โง่ ใยเล่า เพราะสงสาร ยาวนานเกิน. *ท.*

◆ จง พอใจ ในสิ่งที่ เรามีอยู่
อย่า มองดู ทรัพย์ใด ของใครเขา
โลภ เพ่งเล็ง ร้อนรุ่ม สุมใจเรา
มาก มัวเมา มุ่นหมก ตกอบาย. *ท.*

◆ เตือน คนอื่น เตือนได้ ไม่เขินขัด
ตน ไม่หัด เตือนตน ให้พ้นเขลา
ไม่ ตรวจตน เตือนตัว หลงมัวเมา
ได้ แต่เฝ้า พูดพร่ำ อยู่ร่ำไร
แล้ว ตนจะ ดีได้ ไฉนนี่
ใคร ชั่วดี มีผล แก่ตนไหม
จะ มัวแต่ แชเชือน เตือนเขาไย
เตือน ตนได้ ชั่วพ้น ตนจึงดี. *ท.*

◆ ทำ ความดี ถึงใคร เขาไม่เห็น
ดี ใช่เป็น ชั่วไป เมื่อไรหนอ
เพื่อ ความดี ทำดี เท่านี้พอ
ดี ไม่ง้อ คำยกย่อง ของใครใคร. *ท.*

◆ มา จงดี มีธรรม จิตนำน้อม
ดี เราพร้อม ดีด้วย ช่วยเสริมส่ง
ไป จงดี มีธรรม นำจิตตรง
ดี แล้วจง รักษาดี ให้มีนาน. *ท.*

◆ ใคร เขาเป็น เช่นไร ช่างใครเขา
ชั่ว ดีเรา อย่าดู อย่ารู้เห็น
ช่าง เขาเถิด เขาสุข ทุกข์ลำเค็ญ
เขา ย่อมเป็น ตามกรรม เขาทำมา
ตัว เราสิ ควรดู ให้รู้ทั่ว
เรา ทำชั่ว ดีไว้ เช่นใดหนา
ทำ ชั่วแล้ว ควรคิด กลับจินตา
ดี แล้วอย่า รั้งรอ ทำต่อไป. *ท.*

◆ อันเสื้อผ้า สั้นจู๋ ดูเก๋โก้ จะแต่งโชว์ ที่ไหน ไม่หวงห้าม
ยุคสมัย แต่งประกวด อวดความงาม ก็ว่าตาม สังคม นิยมกัน
ไม่ควรแต่ง มาประกวด อวดในวัด เหตุเพราะขัด ศีลธรรม ไม่ขำขัน
พาพระเณร ใจเตลิด เกิดกลัดมัน บาปมหันต์ อย่าเห็น ว่าเป็นดี. *ท.*

◆ นั่งใจลอย คอยรวย วันหวยออก ผีมาบอก งวดนี้ จ. ทีเด็ด
ถูกคราวนี้ หลายแสน ซื้อแหวนเพชร จ. คือเจ็ด ไม่ต้องอั้น ทุ่มมันเลย
หวยออกมา ไม่มีเจ็ด ลมแทบจับ กุมขมับ มืดหน้า นิจจาเอ๋ย
นาฬิกา แหวนสร้อย หลุดลอยเลย กินตามเคย หวยผีบอก ลวงหลอกกัน

อย่ามัวนั่ง ใจลอย คอยโชคช่วย อยากร่ำรวย เงินทอง ต้องขยัน
ใช้สองมือ ไขว่คว้า สองขายัน เพียรบากบั่น อดทน ผจญงาน
อย่าคิดสร้าง บ้านเมือง บนเลนเหลว รู้ห้วงเหว ลื่นลึก อย่าฮึกหาญ
คอยโชคช่วย รวยฝัน จะจัณฑาล พาลูกหลาน ตกอับ พลอยรับกรรม. *ท.*

◆ ดื่มสุรา นั้นมี ดีหกอย่าง หนึ่งช่วยสร้าง ฐานะให้ คนขายเขา
สองสติ มึนชา ปัญญาเบา สามโรคเข้า รุมกาย ตายเร็วดี
สี่ก่อการ วิวาท พิฆาตฆ่า ห้านั้นพา ความอาย มลายหนี
หกจำรับ ติฉิน หมิ่นวจี ใครใครที่ ชอบดื่ม ควรปลื้มเทอญ. *ท.*

◆ คนจะทำ ความดี ให้ยิ่งได้ ต้องมีใจ มั่นคง ไม่หลงเหยื่อ
ถึงจนแสน แค้นขัด กัดกินเกลือ ไม่ทำเพื่อ ลาภยศ สิ่งทดแทน
หากหลงใหล ใฝ่เงิน สรรเสริญยศ ไม่ปรากฏ จักมี ดีสุดแสน
สักวันจัก โฉ่ฉาว ทั่วด้าวแดน ชั่วมาแทน ทับที่ ดีหายไป. *ท.*

◆ ถึงไม่มี ใครใคร คอยข่มขู่ คนดีรู้ เกรงใจ ไม่หักหาญ
รู้กาละ เทศะ รู้ประมาณ กระทำการ มิให้เพริด เลยเถิดไป
ส่วนพาลเห็น เขาเฉย ก็เลยเหมา คิดว่าเขา เกรงกลัว ตัวยิ่งใหญ่
ทั้งดื้อรั้น ดันทุรัง ไม่ฟังใคร ทำสิ่งใด มิประเมิน จนเกินดี. *ท.*

◆ ถึงยากจน ค่นแค้น แสนสาหัส จะยืนหยัด อย่างทะนง ทรงศักดิ์ศรี
แม้กัดก้อน เกลือกิน ก็ยินดี ไม่หมายที่ เถือเชือด เนื้อเลือดใคร
จะทำดี เพื่อดี ไม่หนีหน้า ใครอิจฉา เดียดฉันท์ ไม่หวั่นไหว
ใครจะด่า ใครจะบ่น จะทนไป ขอภูมิใจ ที่ทำ แต่ความดี. *ท.*

◆ กินลูกยอ กินแต่พอ ให้รู้รส พวกคนคด มันมักยอ ล่อให้หลง
ตะกรามกิน ยอนัก มักงวยงง ไม่นานคง อาเจียน เพราะเอียนยอ. *ท.*

◆ คนลืมตัว มัวเมา ด้วยเขลาคิด เพลินอามิส ติดคำยอ ล่อให้หลง
ถึงใหญ่ยิ่ง ก็ต้องย่อย ถดถอยลง สักวันคง ถึงยุค ลงคลุกดิน. *ท.*

◆ ไก่มองเห็น ตีนงู รู้ทีท่า งูก็ตา แหลมคม เห็นนมไก่
ความถูกต้อง มาสะดุด จุดเกรงใจ ความเหลวไหล จึงสะพรั่ง ทั่วสังคม. *ท.*

◆ ไม่ชอบให้ ใครประจบ ทำนบนอบ ทั้งไม่ชอบ ประจบใคร ผู้ใดหมด
ถูกว่าถูก ผิดว่าผิด ไม่บิดคด ไม่รักยศ เกินรัก ศักดิ์ศรีคน. *ท.*

◆ ได้หัวโขน สวมครอบ ชื่นชอบนัก ออกท่ายักษ์ ท่าลิง วิ่งสับสน
นอกบ้านเก่ง เกรี้ยวกราด ตวาดคน กลับบ้านตน คอตก ซูฮกเมีย *ท.*

ตัณหา

◆ อันความอยาก มากมี จะชี้แนะ ใช่ค่อนแคะ เอ่ยคำ พร่ำขานไข
เพียงเอ่ยออก บอกเล่า เพื่อเข้าใจ ไปตามนัย พระสอน แต่ก่อนมา
ความอยากที่ เราท่าน พูดกันนี้ คำบาลี พึงสำเหนียก เรียกตัณหา
ตัณหานี้ เป็นกิเลส เหตุนำพา ทุกข์โทษมา รุกโรม โหมกายใจ
พระสอนว่า มีสาม พึงกำหนด จงจำจด ต้นตอ หัวข้อใหญ่
บรรดาที่ หฤโหด โทษทุกข์ภัย ล้วนเป็นไป ด้วยตัณหา พาลำพอง
หนึ่งคือกาม ตัณหา ท่านว่าขาน อยากทะยาน แส่หา มาสนอง
ตามอารมณ์ รักใคร่ และใฝ่ปอง มีความพร่องในจิต นิจนิรันดร์
สองนั้น มีนาม ภวตัณหา แปลกันว่า อยากมี โน่นนี่นั่น
ทั้งอยากเป็น ทุกท่า สารพัน ไม่สมมั่น มาตรหมาย ระคายมาน
สามวิภว ตัณหา ควรรู้เห็น อยากไม่เป็น ตามกำหนด กฎสงสาร
อยากไม่แก่ เจ็บตาย มลายราญ ทนร้อนร่าน ดิ้นรน ผจญทุกข์
ไม่รู้เท่า เทียมทัน ซึ่งตัณหา อย่าหมายว่า ชาตินี้ จะมีสุข
ทั้งอาจก่อ เภทภัย ให้ลามลุก กลียุค ฆ่าฟัน กันเป็นเบือ

ใครตรองดู รู้เห็น ไม่เป็นทาส เขานั้นอาจ พ้นทุกข์ มีสุขเหลือ
ดังมีไฟ ไม่เติม คอยเพิ่มเชื้อ ไม่อาจเพื่อ ลุกไหม้ ตามใจมัน
จงสังวร เถิดนะ ปวงมนุษย์ คิดยั้งหยุด ตัณหา เลิกตาหัน
ถือสันโดษ มักน้อย คอยป้องกัน อย่าให้ตัณ หามาก อยากเกินไป. *ท.*

แด่... ผู้มีความทุกข์

◆ ดังหนึ่งเธอ เกิดมา เพื่ออาภัพ ต้องแบกรับ ชะตากรรม แทบย่ำแย่
สิ่งที่หวัง ทั้งมวล ล้วนเปลี่ยนแปร ได้ก็แต่ สิ่งที่ มิหมายปอง
คงเป็นด้วย เวรกรรม เคยทำไว้ กรรมจึงได้ ตามดล ผลสนอง
สร้างเวรกรรม ตามเกณฑ์ เวรตามจอง ชีวิตต้อง หักเห แทบเซซัง
ขออย่าคิด จิตย่อ ท้อรันทด จงอย่าหมด เพียรงาม เพราะความหลัง
สิ่งดีดี มีอยู่ รอผู้ยัง เพียรเพื่อหวัง แสงสว่าง ทางชีวี
จงก้าวเดิน ต่อไป อย่าไหวหวั่น สืบสานฝัน ด้วยพระธรรม นำวิถี
สร้างกุศล ผลบุญ คุณความดี สักวันที่ เมฆหมอง ต้องกระจาย
มีใครเขา เฝ้าดู อยู่ห่างห่าง ไม่อ้างว้าง ดอกอย่าหวั่น จนขวัญหาย
เธอจะไม่ โดดเดี่ยว จนเดียวดาย ไม่สิ้นสาย ธารเมตตา เอื้ออาทร
ขอให้เธอ จงเป็นดาว สกาวแสง ด้วยเดชแห่ง พุทธธรรม หลักคำสอน
พระสัมพุทธ สุดสะอาด ศาสน์สุนทร ปราศนิวรณ์ เวรภัย ทุกข์ไกล เทอญ. *ท.*

◆ เสียงระฆัง ดังแว่ว แล้วแผ่วหาย สิ่งทั้งหลาย เปลี่ยนแปร ไม่แน่หนอ
ลาภยศสุข สรรเสริญ เพลินพะนอ ไม่นานก็ เป็นเพียง เสียงระฆัง. *ท.*

◆ เกิดเป็นชาย หมายมาตร ว่าชาติเชื้อ ถึงปะเสือ ก็ต้องสู้ ดูสักหน
แผ่นดินไทย ใครมันกล้า มาประจน พลีชีพตน สู้ตาย คือชายชาญ
ดีแต่ตี หัวหมา ปาหัวเจ๊ก รังแกเด็ก และสตรี หนีทหาร
ลักขโมย ปล้นสะดม นิยมพาล มีสันดาน เลวร้าย ชายกระโปรง. *ท.*

◆ ธรรมดา กุลสตรี ต้องมีศักดิ์ ถนอมรัก ษาตัว พ้นมัวหมอง
คงความดี ดังเกลือ หรือเนื้อทอง ไม่บกพร่อง ศีลทาน งานเหย้าเรือน
ดีแต่แต่ง ตัวงาม ตามสมัย แล้วก็ไป มั่วสุม ในกลุ่มเพื่อน
งานเคหา ละเลย ทำเฉยเชือน ทำตัวเหมือน ผีเปรต เศษสตรี. *ท.*

◆ คนโง่เง่า เขลาถ่อย มีน้อยนิด ส่วนบัณฑิต มากเกิน ต้องเดินหนี
คนชั่วช้า หาลำบาก ยากเต็มที ส่วนคนดี พลุกพล่าน เต็มบ้านเมือง. *ท.*

◆ อันยศช้าง ขุนนางพระ นั้นน่ะหรือ มันก็คือ หัวโขน เขาสวมให้
ยิ่งยื้อแย่ง แข่งขัน กันเท่าไร ก็ยิ่งไกล จากนิพพาน บานตะเกียง. *ท.*

◆ สอนคนอื่น สอนง่าย ไม่ลำบาก เรียนรู้มาก พูดได้มาก ไม่ยากเข็ญ
สอนตัวเอง ยากล้ำ สุดลำเค็ญ สอนไม่เป็น เลยไม่ได้ ไปนิพพาน. *ท.*

◆ เย็นดื่มเหล้า เมามาย เช้าหายหมด เมาลาภยศ สรรเสริญ เพลินลุ่มหลง
จนแก่เฒ่า เมามาย ไม่คลายลง เว้นจากปลง เสียอย่าง ไม่สร่างเมา. *ท.*

◆ ยศตำแหน่ง นั้นดี ถ้ามีอยู่ แก่ท่านผู้ มีธรรม ประจำฐาน
ถือเมตตา เสียสละ เป็นประมาณ ก่อเกิดการ พัฒนา ก้าวหน้าไกล
ยศตำแหน่ง ไม่ดี ถ้ามีอยู่ แก่ชนผู้ ทุจริต เป็นนิสัย
เห็นแก่ตัว มัวเมา เอาแต่ใจ ความบรรลัย ย่อมมาสู่ แก่หมู่ชน. *ท.*

◆ เป็นเสือผอม ยังมี ศักดิ์ศรีกว่า ดีกว่าหมา อ้วนพี ที่เขาขุน
ไม่มีใคร จาบจ้วง ทวงบุญคุณ ไม่ต้องซุน หัวซบ สยบใคร. *ท.*

◆ ความยิ่งใหญ่ ใช่ว่า น่าเป็นนัก เพราะมันมัก ก่อทุกข์ ให้ขุกเข็ญ
ความต่ำต้อย ใช่ว่า ไม่น่าเป็น สุขร่มเย็น อยู่ที่หลัก รู้จักพอ. *ท.*

◆ อันเสื้อผ้า สั้นจู๋ ดูเก๋ไก๋ ควรแต่งไป ล่อเสือสิงห์ มหิงสา
ตามงานแฟ ชั่นโชว์ โอ๋กายา ยั่วตัณหา ตื่นเพริด เตลิดร้อน
อย่าแต่งมา ประกวด อวดในวัด เหตุเพราะขัด ศีลธรรม หลักคำสอน
อาจก่อเกิด เหตุอัปรีย์ กลีบร จงสังวร ระวังไว้ มันไม่ควร. *ท.*

◆ ผู้ใดมอง เงินเห็น เป็นพระเจ้า ชีวิตเขา จะต้องขุก แต่ทุกข์เข็ญ
ยากยิ่งนัก จักประสบ พบสุขเย็น เพราะเขาเป็น คนบาป สาปตัวเอง. *ท.*

◆ มาเยี่ยมพระ อย่ามัว นั่งยั่วพระ พูดธุระ แล้วรีบลา อย่าโอ้เอ้
พระก็คน โยมก็คน ทำปนเป เรื่องโฉเก มันจะเกิด เลยเถิดไป. *ท.*

◆ ยามเมื่อมา เดียวดาย ใครเคียงคู่ หากจะอยู่ โดดเดี่ยว เปลี่ยวไฉน
ใฝ่หาอื่น ให้ยาก ลำบากไย เพราะยามไป ก็ไม่พ้น ไปคนเดียว. *ท.*

◆ ฉันพากเพียร เขียนกลอน สุนทรถ้อย เชลงร้อย ลีลา ภาษาสรรค์
มีหลากรส หลายอย่าง ต่างต่างกัน จุดสำคัญ หมายมุ่ง ผดุงธรรม
ไม่เชี่ยวชาญ เชิงกวี ศรีอักษร บางวรรคตอน เกินขาด พลาดถลำ
ไม่หวานซึ้ง ตรึงใจ ในลำนำ โปรดอย่าตำ หนิฉัน ผู้สรรค์กลอน
ก่อนจะจบ ลาจาก ฝากฝังไว้ ผิดพลั้งไป เอ็นดูด้วย ช่วยสั่งสอน
ขอคุณพระ ไตรรัตน์ ฉัตรบวร ประสาทพร ทั่วหน้า สาธุชน
ให้อนา มัยดี ทีฆายุ สุขบรรลุ สัมฤทธิ์ อิฏฐผล
เจริญศีล เจริญธรรม ฉ่ำกมล ทุกข์ภัยพ้น พรพิพัฒน์ สวัสดี. *ท.*

กลอนต่อไปใช้อวยพรในงานต่าง ๆ ได้ทุกงาน

◆ ขอคุณพระ พุทธรัตน์ ขจัดทุกข์ เจริญสุข เป็นนิตย์ จิตผ่องใส
ขอคุณพระ ธรรมรัตน์ ขจัดภัย ห่างพ้นไกล หมู่พาล มารกาลี
ขอคุณพระ สังฆรัตน์ ขจัดโรค ความเศร้าโศก สูญหาย มลายหนี
สโมสร พรพิพัฒน์ สวัสดี เจริญศรี มงคล ตราบชนมาน. *ท.*

◆ พุทธา นุภาพ นำผล เกิดสรรพ มงคล ยิ่งใหญ่
ดับทุกข์ ยุคเข็ญ เย็นใจ จงได้ พบสุข สวัสดี
ธัมมา นุภาพ นำผล บันดาลดล ผองภัย ไกลวิถี
หมู่พาล มารร้าย กาลี อย่ามี เบียดเบียน บีฑา
สังฆา นุภาพ นำผล บันดาลดล อำนาจ วาสนา
สมถวิล ภิญโญ ไร้โรคา พลา นามัย สมบูรณ์
ตรัยรัตนา นุภาพ นำผล ทุกข์ ภัย โรคดล สิ้นสูญ
อายุ ร้อยปี ทวีคูณ ลาภผล เพิ่มพูน พิพัฒน์พร. *ท.*

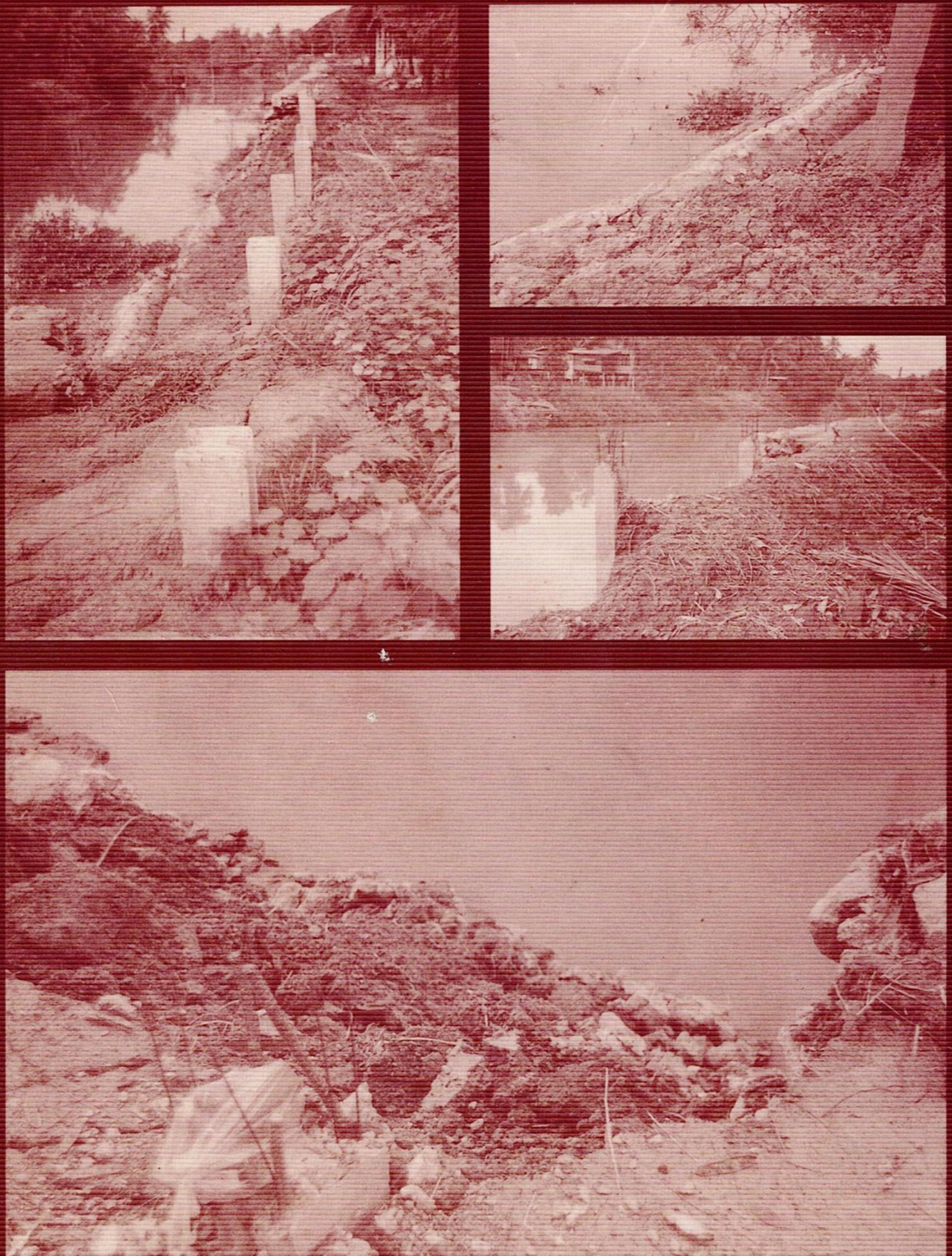
คำกรวดน้ำแผ่กุศล

ขอตั้งกัล ยาณจิตร อุทิศผล บุญกุศล แผ่ไป ให้ไพศาล
ถึงมารดา บิดา ครูอาจารย์ ญาติและท่าน ผู้มีคุณ เกื้อหนุนมา
เพื่อภิกษุ สามเณร พรหมจรรย์ ได้ร่วมกัน สืบพระ ศาสนา
ท่านผู้ที่ ใส่บาตร มีศรัทธา อุบาสก อุบาสิกา ทุกท่านไป
คนเคยร่วม กิจการ งานทุกอย่าง ใกล้หรือห่าง แห่งหน ตำบลไหน
คนเคยรัก เคยชัง แต่ครั้งใด ข้าขอให้ ส่วนกุศล ผลบุญญา
พระราชา พระราชินีนารถ ตลอดพระ ประยูรญาติ วงศา
องค์พระบูรพ กษัตริย์ ขัตติยา และถ้วนหน้า บรรพ บุรุษไทย
นักรบกล้า พลีชีพ ผดุงชาติ จนรักษา เอกราช เอาไว้ได้
ทุกชนชั้น ชาวสยาม นามเกริกไกร ขอจงได้ บุญของข้า ทั่วหน้ากัน
ทั้งเจ้ากรรม นายเวร ทุกภพชาติ อย่าอาฆาต คิดร้าย คอยหมายขวัญ
สัตว์ทั้งหลาย ที่กำเนิด เกิดในครรภ์ และสัตว์อัน เกิดในไข่ ในน้ำครำ
โอปปา ติกสัตว์ อุบัติเกิด เป็นเทพเลิศ ด้วยบุญ หนุนฉนำ
บ้างเกิดใน นรกเปรต เหตุบาปกรรม เพราะสัตว์ทำ ดีชั่ว เป็นตัวการ
สัตว์ในทิศ ซ้ายขวา และหน้าหลัง หมดสิ้นทั้ง หมื่นโลกา มหาศาล
เบื้องบนจรด ภพพรหม เป็นประมาณ เบื้องต่ำจรด สถาน อเวจี
ผู้เวียนว่าย วนวัฏฏ์ คือสัตตะ โดยคำพระ เรียกสัม ภเวสี
จงได้บุญ ที่ข้าให้ ในครั้งนี้ ขอจงมี สุขทั่ว ทุกตัวตน
ผู้ใดที่ มีทุกข์ จงพ้นทุกข์ ได้พบสุข สมบัติ อย่าขัดสน
ผู้ใดที่ มีสุข ไม่ทุกข์ทน จงสุขล้น ทุกสิ่ง ยิ่งขึ้นไป
ขออย่ามี เวรา พยาบาท อย่าพิฆาต ฆ่ากัน ให้หวั่นไหว
อย่าเบียดเบียน เพียรร้าย ทั้งกายใจ จงแคล้วภัย ก้าวล่วง จากบ่วงมาร
ขอจงมี ศีลธรรม ประจำจิต ครองชีวิต โดยนิยม พรหมวิหาร
หมั่นสั่งสม บ่มบุญ คุณตระการ ตราบนิพพาน พ้นทุกข์ สุขแท้เทอญ.

ประพันธ์โดย **พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ (ขาวลาภ)**
วัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คนหากิน กับวัด จัดประโยชน์
สุจริต หาโทษ บ่มิได้
หากเพื่อตน ปล้นวัด กัดกำไร
ทรัพย์นั้นก็ เหมือนไฟ ที่เผาลน
คราวเจ็บหนัก พักใหญ่ ไร้อาหาร
ทั้งคาวหวาน กลืนยาก ลำบากผล
ให้ตายอด ตายอยาก มากเหลือทน
ต้องทุรน ทุราย เพราะใช้กรรม

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
(วาสนมหาเถระ)

แนวเขื่อนหน้าวัดที่พังทลายลงรอการสร้างใหม่ ท่านผู้มีจิตศรัทธา ร่วมบริจาคได้ที่ **พระอธิการ ทองหล่อ ฐานวณฺโณ** เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา **ได้ทุกวัน**